

OSMA REDNA KONVENCIJA S. N. P. J. V WAUKEGANU, ILL., OFICIJELNI ZAPISNIK ZBOROVANJA.

Enajsta seja 19. septembra 1925.

Predsednik otvori sejo ob osmi uri zjutraj. Za reditelje imenuje brata Steve Kasun in Joseph Keršulj. Navzoči so vsi zborovalci.

Čitanje zapisnika, ki je s popravki sprejet.

Br. Medveshek predlaga, da se poruši predlog, ki določa, da se ta konvencija ne da slikati; mesto tega predlaga obenem, da se zbornica pusti fotografirati. Sprejeto.

Predsednik imenuje sestri Mahnich in Udovich, da preskrbijo fotografira in določita čas slikanja.

Sestra Muvrin predlaga, naj se poruši sklep, ki določa, da se onim delegatom in gl. odbornikom, ki so oddaljeni tisoč ali več milj, plača tudi spalni voz. Predlog propadel.

Br. Kobi predlaga, naj se pri točkah debatira samo 20 minut, 10 minut za in 10 minut proti. Predlog propadel.

Br. Kobi predlaga, da se zboruje v nedeljo od 8. do 12. ure. Predlog propadel.

Čitanje brzojav in pism.

Brzojavke: Od dr. Delavec iz So. Chicaga, Ill.; od Slovenskega N. Doma iz Lorain, Ohio, ki želi, da bi bila prihodnja konvencija v Lorainu; od dr. George Washington, št. 270 iz Lyons, Ill.; in zajedno pozdrav "od starega pionirja, Martina Potokarja" ter od slovenskih dijakov iz Dubuque University, Iowa.

Pisma: Od br. Anton Jurca iz Detroit, Mich.; od dr. V. Boj št. 53 iz Clevelanda, Ohio; od br. Anton Gardena, tajnika konferencije soc. klubov v državi Ohio iz Bridgeporta, Ohio, in od br. Michael Pleše, člana dr. št. 118, iz Pittsburgha, Pa.

Pisma in brzojavke pozdravljajo konvencijo ter jo bodrijo k vztrajnemu delu za popolnejšo izobrazbo in boljše bodočnost celokupnega članstva.

Preide se na dnevni red.

Čita se člen XII, točka b), v kateri se črta beseda "prvega", nakar je sprejeta. Točka c) se črta, ker je samo en gl. podpredsednik. Predlog sprejet, da se o točki d) ne debatira. Brata Joe Prelesnik od št. 288 in Anton Lavrin od št. 419 protestirata, ker imata popravke h točki, katere jima je naročilo članstvo pri njih društvih. Točka d) sprejeta kot čitana. Točka e) sprejeta kot čitana, nakar se prečita točka f).

Brat Alesh pojasni, da sta glede te točke dva mnenja, in sicer od br. Turka in br. Zavertnika, on sam pa je nevtralen. Je torej stvar pred konvencijo, da odloči glede tega.

Br. Turk: Gre se namreč za to, če se bo vpisavalo vse čke, ki so poslani v gl. urad, v posebno knjigo ali ne. Meni se mi zdi potrebno nalagati to se posebno delo. Izvedenci pravijo, da je to neumestno in nepotrebno. Zato predlagam, da se odstavek "natančni seznam vseh čekov in denarnih nakaznic, tako kot jih prejme," črta iz te točke.

Br. J. Zavertnik: Potrebno je, da se vpiše vse čke, ker to zahteva dvojno knjigovodstvo. To vam bo vsak pritrdil, ki kaj ve o knjigovodstvu. Ako ni te določbe, se lahko pripeti, da bi se žongliralo s čeki, ker bi bila prilika za to dosti bolj ugodna, kot pa če so vsi čeki vknjiženi. Priporočam, da ostane ta določba v točki.

Br. J. Vogrich pojasnjuje, da bi bilo to nepotrebno delo, s čemer si nič ne koristimo, naložimo pa več dela uradnikom, za kar mora seveda plačati jednota.

Br. F. Perger, št. 313: Naj se to vrši, če nadzorni odbor tako zahteva.

Predlog br. Turka, da se črta dotični odstavek, sprejet. S tem popravkom se točka f) sprejme.

V točki g) se črta besedilo: "in prejema ter vknjižuje vse čke in denarne nakaznice, tako kot jih prejema," nakar se točka s tem popravkom sprejme.

Prečita se točka h).

Br. M. J. Turk pravi, da v tej točki ni določeno, koliko naj urednik piše za jednoto. Smatra, da je list za jednoto in ne za druge reči, zato naj se tudi več o jednoti piše. Predlaga, da se h točki h) doda: "Urednik naj v vsaki tedenski izdaji spiše ne manj kot dve koloni gradiva za jednoto ter naj razpravlja o drugih sličnih podpornih organizacijah."

Br. J. Zavertnik (težko govori, ker se je prehladil in ga boli grlo): Jaz sem pisal za jednoto ne samo dve koloni na teden, ampak dostikrat toliko ali pa še več dnevno. Kdor čita Prosveto, mora to vedeti. S tem dodatkom se skuša napraviti vtis, da list ni pisal zadosti v obrambo in za propagando jednote. Vsi tisti, ki se zanimajo za naše publikacije, veste, da je to popolnoma neuteemeljeno. Jaz sem in bom pisal za jednoto, pa če se take dodatne pripombe sprejemajo v pravila ali ne. Ker pa tu mogoče tisti kaj drugega v ozadju, izjavim na tem mestu, da bom ravno za to še kandidiral, ker hočem pisati za jednoto.

Br. Godina pojasni, da je br. Zavertniku težko govoriti dovolj glasno, da bi ga čuli po vsej dvorani, ker se je v grlu prehladil. Izjavi pa, da je to zlobno namigavanje od strani br. Turka, ki dela vtis, da se ni zadosti pisalo v Prosveti za jednoto. Na razpolago imamo vse letnike, iz katerih se lahko prepričate, kaj se je pisalo. Br. Zavertnik je dober urednik in se čudim, zakaj je br. Turk predložil to stvar konvenciji.

Br. Cankar: Br. J. Zavertnik je naš stari bojovnik in je bil vseskozi dober urednik. Ne nalagajmo mu preveč omejena določila, kaj in kako naj piše. Dajmo mu svobodo, da bo pisal tako, kot je dozdaj. Da je dobro pisal za jednoto, je dokaz to, ker je največja slov. podporna organizacija.

Br. F. Železnik priporoča, naj se beseda "nagrada" nadomesti z besedo "plača". Br. Alesh mu pojasni, da se pri vseh publikacijah te vrste plača imenuje honorar ali nagrada. S tem pojasnilom se br. Železnik zadovolji.

Brat Alesh nadalje izjavi, da je naš urednik dober in vaško namigavanje je popolnoma neumestno. Naj urejuje list še vnaprej tako, kot ga je dosedaj, in naj toliko in ravno v tem smislu še nadalje piše za jednoto.

Br. Terčelj vpraša br. Cankarja in Turka, če kot uradnika in načelnika svojih departmentov, pišeta kaj za jednoto propagandističnega gradiva iz skušenj svojih departmentov poleg navadnih uradnih poročil.

Br. Turk pravi, da pripravi vsa poročila iz urada tajništva.

(Dlje na 6. strani.)

KONVENČNE VESTI

Konvencija izvoli gl. odbor, ki nastopi službo 1. julija 1926. Tozadevni amendment je bil poslan v Springfield. — Druge vesti.

Waukegan, Ill. — Dne 22. septembra je bila sprejeta resolucija, da se gl. odbor voli na tej konvenciji. Odborniki nastopijo službo 1. julija 1926 in jih izvršujejo do 30. junija 1929. Sedanjí gl. odborniki so podali prostovoljno pismo izjavo, da prenehajo z delom 30. junija 1926.

Resolucija je bila takoj poslana zavarovalniškemu komisarju v Springfieldu, da ne bo nobenih legalnih zaprek.

Nadaljujejo se razprave o pravih. Plače gl. odbornikov ostanejo stare. Bile so dolge debate o nastavljanju uslužbencev v glavnem uradu.

Predlog, da konvencija zboruje ob večerih, je bil sprejet. Zborovali bodo od sedmih do desetih zvečer začeniši v aredo.

Poročilo o shodu v nedeljo, na katerem je govoril Eugene V. Deba, je treba popraviti, da so tudi delegati plačali vstopnino po 50c.

Dva osludna umora; vzrok je ljubezen

Hči je obdolžena, da je pomagala umoriti mater, ko se je zaljubila v očima. — Drugi umor izvira iz "večnega trikotja".

Chicago. — V nedeljo zvečer je na zagoneten način umrla 30-letna Lillie Holt. Našli so jo mrtvo na njenem domu v Fox Lake, s štirimi krogli v telesu. Njen mladi soprog trdi, da je izvršila samomor. Policija je izpela deloma verjela njegovim trditvam, toda preiskava je kmalu podrla to vero.

Prišlo je na dan, da je Lillie Holt žrtev nenavadne ljubezenske spletke. Arthur Holt, mladi mož umorjene, je bil njen drugi soprog. Umorjenka je imela iz prvega zakona hčer Claro, ki je omožena z Albertom Harcoum. Clara je redno obiskovala materin dom, ravno tako je Holt, materin drugi soprog, večkrat obiskal Clarin dom, toda navadno takrat, kadar ni bilo njenega moža doma. Vse kaže, da sta imela Holt in njegova omožena pastorka ljubavno razmerje, iz katerega je prišel prepir med Holtom in njegovo ženo, materjo njegove ljubice, končno pa je sledil umor žene in matere. Holt in Clara sta v zaporu v Waukeganu.

Marion, Ill. — Tu se vrši te dni obravna proti mrs. Ruby Tate, ki je obtožena, da je pred enim letom zastrupila svojega prvega moža Roberta Herringtona z namenom, da se poroči s Tatom. Tate je rudar kakor je bil umorjeni Herrington. Tate je takoj po aretaciji priznal krivdo, toda pred kratkim je preklinal svojo izpoved in zdaj bo porota razsodila o njegovi krivdi. Tate je bil izpovedal, da se je bil zaljubljen v Herringtonovo ženo in ona vanj. Takrat je stanoval pri njima. Ko je Herrington opazil kaj se godi, je spodil Tatu. Nato sta Tate in Ruby naredila načrt, da zastrupita Herringtona. Tate je ukradel v lekarni strup in polovico je poslal po fiziolo, ki ga je imel Herrington v jedilni posodi v premoženiku, v katerem sta skupaj delala; drugo polovico je pa dal ženi, naj mu doma primeša v jed. V nekaj dneh je bil Herrington mrtev. Koronerjeva preiskava ni izsledila umora in sosedje so mislili, da je umrl naravne smrti. Tate in Ruby sta se takoj preselila v West Frankfort, Ill., najela stanovanje in se poročila. Sum nanju je padel pozneje, ko sta se tako hitro poročila. Odlasti so ukazale izkopati Herringtonovo truplo in zdravniška preiskava je dognala, da je bil zastrupljen. Tate in Ruby sta člana cerkve, sekte "svetih valjevcev".

PRIPRAVE ZA KONVENCIJO A. F. OF L.

GLAVNI SMOTRI KONVENCIJE BODO ZA POVEČANJE ČLANSTVA.

Konvencija bo tudi morda izravnala številne spore med unionimi.

Washington, D. C. (F. P.) — Dva tedna pred otvoritvijo konvencije Ameriške delavske federacije v Atlantic Cityju, razvija predsednik Green svoj program. Prvič se bo sestel z delegati kot njih predsednik. Njegove izjave glede zunanjih kakor notranjih zadev organizacije bodo kaj drugačne po pomenu kakor zatrdira, katera je Gompers dajal leto za leto na principe, ki jih je zastavljal v mladosti in so bili vedno enaki v gibanju. Ameriško delavsko federacijo vodijo žilavi ljudje, ki si zastavijo svojo pot in niso aramežljivi. Oni bodo hoteli dokazati, da je novi predsednik, ki ga je izvrševalni svet izbral v decembru, sposoben za svoje delo.

Green tudi razume to stališče. Čez poletje je prepotoval vso deželo, govoril pred konvencijami mednarodnih unionj, katerih glasovi bodo na konvenciji v Atlantic Cityju odločili, če hočejo kratko ali dolgo dobo Greenovega predsedovanja. Precej uljudno so ga sprejemali na konvencijah, kjer so ga večinoma spoznali za konservativca, vendar vztrajneje v propagandi za strokovni unionizem. Zdi se, da v njem mislijo, da je toliko sposoben kakor katerikoli njegovih mogočih kandidatov za to mesto: Matthew Woll, podpredsednik in najbližji Gompersov sodelovalec je čisto imenovan kot možen nadomestek za Greena, ali nihče ne verjame, da bi ga mogel poraziti na konvenciji.

Za vodstvom pride problem pojačanja federacije prvi na važno mesto. Federacija na članstvu ne izgublja več, kakor poroča tajnik Morrison. Pač pa članstvo izgublja na mezdah! Naj se strokovne unije le izkazujejo tako močne kot so bile lanske leto, zveze podjetnikov so pa veliko močnejše kot so bile lani. Velebusiness ima več denarja in je veliko bolj drzen pri svojih napadih na mezde in delavske razmere. Vlada ni nič manj sovražna delavstvu kakor je bila lanske leto. V splošnem je mogoče položaj bolj slab za organizirano delavstvo kakor je bil ob smrti Gompersa.

Delegati ne bodo valili krivde raditega na Greena. Oni vedo, da je tako po vsem svetu in da je odpor prebisek s takimi organizacijami, kot so njih, katere zastopajo. Ampak delegati vedo, da bo trega kaj storiti, da se vzbudi večje zanimanje za organizacijo, da se bo mogoče upreti vedno rastoči moči mogotcev. Treba bo posvečati manj paznje nogometnim tekmar, gledališčem in avtomobilskim izletom ter pokazati več zanimanja za zvišanje mezd in izboljšanje delavskih razmer.

Najbolj znamenit pojav so bili razvoji sporov med mednarodnimi unionimi tekom zadnjih let. Največ teh gibanj, ki so stremele za boj proti glavnemu vodstvu federacije, so pripisovali "rdečkarjem", a v resnici so ta gibanja vodili tudi precej konservativni voditelji. Bilo pa je v resnici tudi toliko komunistov, da je administracija in njena mašina lahko vse zvalila nanje. Green je že pokazal svoje roge proti komunistom ter da je pripravljen tudi na gibanje proti njim, torej je sampa še nerešeno vprašanje, kje bo proces končal.

Pri takih razmerah bo prišel na konvencijo kot bratski delegat predsednik Kongresa angleških unionj Purcell, ki je avtor poročila, katerega je objavil posebni odbor o razmerah v so-

Slovenec ustrelil Slovenca

Pueblo, Colo. — Zadnje sredo zjutraj je končalo dveletno sovražstvo med Stefanom Kotlarjem in Andrejem Kovačem. Andrej Kovač je pri železniški jeklarski tovarni na jardu ustrelil 31-letnega Stefana Kotlarja. Obstreljenega so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu nato umrl, ker sta mu dve krogli prodrli v možgane. Kovača so na mestu aretirali.

Morilec se izgovarja pred zaslusovalci, da ga je Kotlar vedno zmerjal in mu dajal primke ter da je bil napram njemu kakor proti psu. Dne 13. novembra 1923 je prišel Kotlar na stanovanje h Kovaču, kjer ga je pretepel, da je ta padel v nezaveš. Tako se izgovarja Kovač, ki tudi pravi, da ga je Kotlar sam nameraval ustreliti, pa da ga je on prehitel, kupil samokres in ga skril pred svojo ženo.

Po izpovedih, Kovača je noč pred ubojem imel spor in pretep s svojo ženo, katera je od njega zahtevala, naj ji kupi vsakovratne reči. On ji je ugovarjal, da morata hraniti, ker sta radi poplave izgubila hišo. Radi tega mu ni napravila ne večerje ne zajutka. Andrej je kar norel jeze. Misli je, da ni vredno živeti poleg take žene in se biti vedno v strahu pred surovim Kotlarjem, zato je vzel prazen bockot in šel na delo. Tam je našel Stefana in ga ustrelil.

Taka je izpoved Andreja Kovača, ki tudi izjavlja, da ni nameraval Stefana Kotlarja ubiti, temveč ga samo obstreliti po nogah. Izstrelil pa je vsa štiri krogel, tako da je čisto izpraznil samokres.

Stefan Kotlar in Andrej Kovač sta si bila avka. Popravljala sta vozove.

Mitchell suspendiran; avijatična preletava

Letalski poveljnik, ki je obtožen vojnega in mornaričnega tajnika nezmožnosti in zanikrnosti, odstavljen od službe.

Washington, D. C. — Polkovnik William A. Mitchell, ki je poveljeval osmemu letalskemu zboru v Texasu in kateri je nedavno — takoj po destrukciji zračne križarke "Shenandoah" — obtožen vojnega tajnika Weeksa in mornaričnega tajnika Wilburja, da sta nesposobna in zločinski zanikrni, kar se tiče avijatike, je bil v ponedeljek suspendiran od svoje službe na odlok generala Ernesta Hindsa v San Antoniju. Hinds je seveda dobil navodila za suspenzijo iz vojnega in mornaričnega departmeta.

Istočasno je preiskovalni odbor, katerega je imenoval predsednik Coolidge, zasljal major-generalu Masonu M. Patricku, glavnega poveljnika letalskih zborov v armadi, glede položaja v ameriški bojni zračni floti. Patrick je na veliko presenečenje stare garde podprl Mitchellovo stališče. Rekel je, da so bojne letalske enote v zelo slabem stanju in najboljše bi bilo, da se avijatika loči od vojnega in mornaričnega oddelka ter postane department sam zase. To zahteva tudi Mitchell. Patrick je tudi dejal, da ima armada le 396 dobrih eroplanov.

KRVAVA STATISTIKA.

Chicago. — V ponedeljek so avtomobili ubili zopet dva osebi. Število letošnjih žrtv je naraslo na 552.

Ameriški potepuhi se vračajo iz Evrope.

New York. — V ponedeljek se je vrnilo domov 8566 ameriških turistov iz Evrope in drugih krajev sveta.

vjetaki Rusiji. To je dokument, katerega so komunisti krojili po mnogih deželah v vseh različnih jezikih.

HEARST PRO- TESTIRA RADI SAKLATVALE

Pravi, da je Kelloggov odlok sramota za Ameriko. — Delegatu iz Italije, Srebrniku, bo menda tudi zabranjen vstop v Ameriko.

Los Angeles, Cal. — William Randolph Hearst, znani časnikarski magnat, je v torek objavil v vseh svojih listih širom Amerike protest proti ukrepu državnega tajnika Kellogga, ki je prepovedal angleškemu komunističnemu poslancu Saklatvali priti na interparlamentarno konferenco v Washingtonu. Hearst pravi, da je Kellogg naredil veliko napako. Njegov odlok je tako reakcionaren in stupiden, da mora vzbuditi v inteligentnih ljudeh vseh narodov stud do Amerike in njene vlade. Združene države bodo izgubile moralno in politično svetovno vodstvo radi take neumne politike.

Hearst pravi dalje, da zabranitev vstopa v Ameriko komunističnemu poslancu iz Anglije ne bo oslabela radikalizma, pač pa ga še bolj okrepi. Saklatvala se bori predvsem za neodvisnost Indije. Ako je to zločin, potem so tudi ameriške kolonije izvršile zločin, ker so rebelirale proti Angliji in razglasile neodvisnost.

Rim, 22. sept. — Saklatvalov slučaj dobi odmev v Italiji s majhno razliko. Iz italijanskih komunističnih krogov poročajo, da je Mussolini odrekel potni list delegatu Giuseppe Srebrniku, ki ima odpotovati na interparlamentarno konferenco v Washingtonu. Srebrnik je komunistični poslanec v italijanskem parlamentu.

Angleški delavci napovedali boj bankirjem

Laburisti obtožujejo finančni trust, da je odgovoren za depresijo in brezposelnost.

London, 22. sept. — Angleški bankirji so v skrbih radi velike kampanje, katero so začele delavske organizacije proti trustu petih bank v Londonu, ki kontrolirajo brez malega vse ostale banke v deželi. Levo krilo liberalne stranke se je tudi pridružil kampanji.

Delavska stranka izjavlja, da omenjeni trust velebankirjev davi trgovo in industrijsko življenje ter povzroča bresposelnost. Trust je bojkotiral vse one angleške trgovske tvrdke, ki naročajo blago iz sovjetske Rusije. Laburisti izjavljajo, da edina pomoč je nacionaliziranje bank.

Američani nepostavni v francoski armadi

Kellogg je izjavil, da ameriški letalci niso imeli pravice iti na maroško fronto. Letalci se pa ne zmenijo za izjavo in dalje pobijajo Rifljance.

Washington, D. C. — Državni tajnik Kellogg je te dni izjavil, da ameriški avijatični protivojci, ki so v službi francoske armade na maroški fronti v Afriki, so prelomili postavne Združenih držav, ker so se vedno razservirali v ameriški armadi in kot taki ne morejo služiti v tujih armadah.

Pariz, 22. sept. — Ameriški avijatični v francoski armadi na maroški fronti bodo ignorirali Kelloggovo izjavo, kakor javlja danes iz Ouezzana v Maroku. Ameriški protivojci smatrajo, da niso v službi Francije, temveč maroškega sultana, katerega pa niso prisegli nobene zvestobe in lahko puste službo vsak čas. Vest se dalje glasi, da so Američani pravkar vrgli tri tone bomb na rifljanske koncentracijske taborne in vasi, katere so žgali.

DELAVSKE NOVICE

(Fed. Press.)

Konvencija železniških sprevodnikov.

Kansas City. — 15. konvencija železniških sprevodnikov je začela dne 14. septembra. Bratovščina šteje po članstvu precej pod normalo, kot je bila leta 1921, ko je štela 200,000 članov. Predsednik bratovščine Ryan zahteva sprejem Howella-Barkleyjeve predloge, ki je pred kongresom.

Stavka postreškov končala z uspehom.

New York. — Postreški v New Yorku in na galci kovčkov in priljage potnikov so dobili stavko. Podpisana jim je triletna unijaska pogodba z \$1 povzika na teden. Za nedeljsko delo so dosegli dvojno plačo. Uveden je osemurni delavnik.

Kompanije lažejo.

Auburn, N. Y. — Tu je obsežna stavka tkalcev, ki so člani United Textile Workers uni-je. Stavka je proti 10-odstotnemu znižanju mezde. Kompanija je poročala, da "ne že dovolj stavkokazov, a v resnici so pa stavkarji dognali, da je vsega samo osem stavkokazov pri cel-lem podjetju.

2000 več državnih uslužbencev.

Boston, Mass. — Država Massachusetts tekom prihodnje- ga leta zaposli pri državnih de- lih 2000 več ljudi. Državna zbor- nica je sprejela za \$190,000 več- ji proračun v to svrhu.

Stavka trgovskih pomočnikov.

Philadelphia. — Pomočniki in prodajalci po manufakturnih tr- govinah tega mesta so se v ve- liki meri organizirali v svoji no- vi uniji, lokal 11. Ti delavci so morali garati po 16 ur na dan, in šestkrat tudi po sedem dni na teden. Sedanja njih zahteva je 12-urni delavnik in šest dni na teden.

Delavska vlada na Angleškem?

New York. — Iz Londona je prišlo nekaj angleških poslancev nižje zbornice, kateri so v govor- jih prerokovali, da v bližnji bu- dočnosti zopet pričakujejo de- lavsko vlado v Angliji. To napo- vedujejo, da pride kot posledica malobrižnosti torijev, ki se no- čejo ukvarjati z industrijalno krizo.

Vse iz Jugoslavije

PETKRATNI UBIJALEC ARE- TIRAN PO SEDMIM LETIH

V Beogradu so se te dni za- prija policijska vrata za nena- vadnim zločincem. V svojem sta- novanju je bil namreč aretiran kočijaž Milan Spasić, rodom iz Topole, ki ima na vesti pet ubo-jev. Spasićeva aretacija je tem- bolj zanimiva, kjer je izvršil svo- je zločine ravno pred sedmimi le- ti in je živel od takrat ves čas brezskrbno v Beogradu. Čudno naključje je hotelo, da je prišel končno v roke pravice.

Beograjski detektivni so slu- čajno pregledovali stare akte, na katerih so ležale že debele pla- sti prahu. Na ta način je detek- tiv Vlada Marković zaznal za- ločin, katerega je izvršil leta 1918. v neki vasi pri Novem Sa- du njegov rojak Milan Spasić. Od tedaj je imel Marković samo eno skrb, namreč, da izsledit zlo- glanega Milana Spasića, ki je imel na vesti kar pet človeških življenj. Dolgo je poizvedoval za njim in končno zvedel, da se nahaja v Beogradu. Ostalo mu je bilo lahko. Kmalu je zvedel za njegov naslov, nakar je sledi- la aretacija.

Med vojno je bil Milan Spasić hraber vojak in pri oficirjih ze- lo priljubljen. Pri nekem spopa- du ob Donavi se je tako odliko- val, da je bil povišan v naredni- ka. Kasneje je bil ujet ter in- terniran v okolici Budimpešte. Tamkaj so tudi njega čakale vse številne muke, ki so jih morali prenesti srbski ujetniki. Razpad avstro-ogrske monarhije je pri- nesel tudi Spasiću svobodo in krenil je ves iznemogel peš proti jugu. Ustavil se je za nekaj dni v vasi pri Novem Sadu. Rav- no na dan, ko je hotel kreniti zo- pet na pot, je opazil sredi vasi prepir med tremi vojaki in va- ščani, ki so psovali vojake v ma- džarskem jeziku. Kmalu je pad- la tudi grda srbska psovka, pa-

kar je Spasić zgrabil svojo ka- rabinko, pomeril in petkrat spro- žil. Pet Mađzarov je obležalo na mestu mrtvih. Spasić je nato vrغل karabinko od sebe in po- begnil.

Iz Beograda je odšel v Skop- lje in se prijavil svoji edinci, ker takrat še ni bila odrejena mobilizacija naše vojske. Ze- kmalu pa je prišel za njim akt, s katerim so zahtevale oblasti Spasićevo aretacijo in izročitev novosadskemu sodišču radi u- boja petih asljakov. Še istega dne je bil Spasić v spremstvu o- rožnikov odpeljan v Novi Sad. Na beograjski postaji je prosil orožnike, naj mu dovolijo da- napolni svojo čutaro z vodo. Ko je videl, da orožniki ne pazi- jo nanj, je izkoristil priliko, se po- mešal v neko skupino ljudi, ki so šli iz postaje in izginil potem brez sledu. Celih sedem let mu policija kljub poizvedovanju ni prišla na sled. Ze čez nekaj me- secev si je kot hlapec toliko pri- hranil, da je kupil konja in koč- jo in pričel delati potem na svoj račun. Ker je bil jako varčen, je tekom treh let svojo gort ta- ko povečal, da je imel za štiri konje in tudi dva špediteraka voza. Sedaj se je pripravil ra- vno za ženitev in bi moral čez 14 dni odvesti svojo izvoljenko pred altar.

Nobena stvar ni tako skrita, da bi ne bila kedaj očita. Ta sta- ri pregovor se je izpolnil tudi nad Spasićem, ki bo moral sedaj odgovarjati za zločin, ki ga je iz- vršil pred sedmimi leti, čeprav pod vtisom prestanega vojnega trpljenja.

Toča je ubila dva brata. Stra- hoviti ciklon, ki je divjal dne 28. avgusta v Bački, je zahteval v Starem Svcu tudi dve človeški žrtvi. Brata Peter in Gustav Groshad sta delala v kritičnem času na polju. Nesrečna nista mogla najti nikjer nobenega za- točišča in je toča oba ubila. Na- šli so ju naslednjega dne mrtva na polju.

Umrli v Ljubljani: Anton Mrak, finančni računski nad- svetnik v pok., 78 let. — Marija Pucihar, posestnikova žena, 60 let. — Mihael Kostanjev, mi- sionarski brat, 70 let. — Franci- ška Zvegelj, livarjeva žena, 43 let. — Terezija Malner, nadi- marjeva vdova, 75 let.

Utopljenka v Ljubljani. — Smrtne nesreče pri delu. — Lju- bljana, 2. sept. — Danes okoli 11. dopoldne je opazila železničarje- va žena Neža Svetek iz Vodmata v Ljubljani nasproti tamkaj- šnjega šolskega poslopja žensko truplo, oblečeno v temno obleko in še popolnoma zamazano od blata. Opozorila je na truplo mi- moldoče ljudi, ki so takoj obve- stili o zadevi stražnika. Stražni- ki so nato potegnili truplo iz vo- de ter avizirali policijsko direk- cijo. Ker se je takoj pričelo dom- nevati, da gre za truplo šivilje Ivanke Ničmanove, ki je skoči- la dne 25. avgusta za splošno bolnico v Ljubljano, je bil o dogodku obveščen tudi njen brat Avgust Ničman, ki je zaposlen v mestni elektrarni. Truplo je le- žalo že šest dni v vodi in je bilo precej razjedeno. Avgust Nič- man je takoj spoznal v utopljen- ki svojo tragične smrti preminu- lo sestro. Kmalu nato je prišla tudi komisija, obstoječa iz zdravnika dr. Traunerja in poli- cijskega uradnika dr. Fakina. Na truplu ni bilo nikakih znakov nasilja in gre očividno za samo- mor, ki ga je napravila nesreč- nica v hipni zmedenosti. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Tja so malo poprej pripeljali tudi truplo 25-letnega Franceta Fekonje, zidarkega delavca pri stavbeniku Černetu, doma iz Gresovčaka, kjer ima njegov oče vinikarjlo. Nesreča se je pripet- tila okoli 8. dopoldne, in sicer na dvorišču hiše št. 5 na Gospodet- ski cesti na stavbi novih skla- dišč, ki jih zida trdka Sever in Comp. France Fekonja in nje- gov tovariš Vrečar sta postavi- ljala na drugem nadstropju oder in ravnala deske. Fekonja je stal tik ob odprtini za dvigalom. Isti hip se je prevagala deska in Fe- konja je omahnil v odprtino. Pa- del je vznak v kletne prostore stavbišča, kjer je obležal z raz- bito lobanjo in zlomljeno nogo. Na kraj nesreče je takoj prišel v bližini stanujoči zdravnik dr. Rus, vendar pa je bila vsaka

pomoč izključena, ker je nesre- če med tem že umrl.

Samomer. — Pri pečarskem mojstru Novaku v Gaberju se je obesil hlapec po lastnem zat- dihu zato, ker ni imel denarja.

Zopet zaplenjeno orožje. — V zadnjem času je bilo ponovno za- plenjenega več orožja, kakor sa- mokresi, noži in puške, med nji- mi tudi lovske.

Tri obtožbe radi detomora. — Kot prva stoji pred porotniki v Celju 25-letna služkinja An- gela Smiala, rojena v Dubrovici pri Ulinovu na Poljskem. Obdo- ženka je, da je dne 8. junija v Leskovcu pri porodu svojega ne- zakonskega deteta umorila s tem, da mu je med porodom pre- rezala vrat, nato pa ga skrila v zidanihi. Obdolženka se zagovar- ja, da jo je porod prehitel in da je večkrat zamahnila z nožem po otroku, ker se porod ni hotel po- srečiti.

Porotniki so vprašanje glede hudodelstva detomora zanikali, potrdili pa vprašanje, da je ob- dolženka opustila vse, kar je pri- porodu potrebno, nakar je bila smiala obsojena na 2 meseca strogega zapora, ki ga je pa še s preiskovalnim zaporom odsedela.

Druga obtoženka je 22-letna služkinja Elizabeta Zmrzla iz Marije Reke, ki je obtožena, da je dne 15. maja po porodu neza- konskega deteta v gozdu spusti- la novorojenčka po bližnjem pa- robku, ga nato utopila v potoku in pokrila z vejicem. Obdolžen- ka tajni namen, da je hotela o- troka usmrtiti.

Porotniki so vprašanje deto- mora soglasno potrdili. Zmrzla- kova je bila obsojena na 8 leta težke ječe.

Tretja razprava se je pričela ob 12:15 in je bila tajna. 25-le- ta posetniška hči Ana Žuraj iz Prelog pri Konjicah je obtožena, da je dne 26. maja takoj po po- rodu zadavila svoje nezakonsko dete, kojega oče je neki poročeni delavec. Otroka je potem zaka- pala na vrtu. Tudi Žurajeva tajni detomor. — Po porotniškem izreku je bila obtoženka opro- ščena detomora, obsojena pa je bila na tri mesece zapora, ker poroda oblasti ni naznanila.

Sušak dobi vojaško posadko. Bataljon vojakov, ki je bil do- slej v Kraljevi, je premeščen na Sušak, kjer je vojaška upra- va vzela v najem obsežno po- slopje in zemljišče Smokvine na Tratu. Zgradi se tudi več barak za vojaštvo.

Severa's Skin Soap

Idealno, fino in čisto milo za toaletno, kopelj, šampu, britje. Izvredno za ko- panje otrok in malčkov.

Cena 25 centov.

Severa's Antiseptol

za grgranje grla in ispiranje ust; prepreči bolezni v grlu, ohrani ter naredi lepo in belo sobo in ustni mehke čustje. Čisti noperno sapo in drži ustno votlino v zdravem stanju. Cena 55 in 60 centov.

Severa's

RESIDENCA: 3515 S. Millard Ave. TELEFON: LAWRENCE 3797

JOHN J. ZAVERINK, MD.

PHYSICIAN & SURGEON

Layor Bldg., 3523 W. 26th St., vogal Lawrence Ave. in 26. ulica. Telefon: Crawford 2312, 2313.

ORDINACIJSKI URN.

Ob delavskih od 7. do 4. popoldne tovarniški in gostinski od 7. do 8. večer vsak dan. Ob nedeljah od 11. dopoldne do 12. spoldne.

NA STANOVANJE

s hrano ali brez nje, se sprej- meta dva Slovence ali Hrvata. V hiši je telefon, elektrika in kopelj. Oglasite se na: 2441 So. Crawford Ave., (Telephone: Lawrence 7116) Chicago, Ill. — (Adv.)

PRIPOROČILO!

Priporočam vsem rojakom v Pittsburgh-u in okolici svoje fino izdelane obleke.

S spoštovanjem;

RUDOLF MESNAR, krojač,
6021 Butler St. — Pittsburgh, Pa.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, znancom in prijate- ljem žalostno novice, da nam je nemila smrt istrgala iz naše sre- de našo ljubljeno hčerko,

JULIO F. POGORELC.

Umrila je dne 7. julija 1925, v bolnišnici Children Hospital v Denver-ju, Colo. Rojena je bila 27. junija 1920, v Crested Butte, Colo. Sprevod se je vr- šil dne 11. julija t. l., po katoli- škem obredu. Pokojnica je bila članica mladinskega oddelka pri društva št. 397, S. N. P. J. Iskreno se zahvaljujemo mladins- kemu oddelku za krasni venec, katerega so pokojnici darovali. Lepa in iskrena hvala Mr. in Mrs. John Golobich-u, za postrež- bo in krasni venec. Nadalje se iskreno zahvaljujemo: Mr. in Mrs. Matt Malensik in Mr. in Mrs. John Volk, za krasne ven- ce darovane pokojnici. Iskrena hvala tudi vsem ostalim za da- rovane krasne vence in njih obisk ob mrtvaškem odru. Ti pa, nepozabljena hčerka in se- strica, počivaj v miru.

Žalujoci ostali: Joe in Fran- ces Pogorelc, starši; John in Evelyn, brat in sestra. Crested Butte, Colo.

PRODA SE

v državi Washington, 80 akrov obsegajoča farma eno miljo od- daljena od N. P. železniške po- staje. Na farmi je hiša, hlev za krave in prašiče ter kokoš- njak. Dobra pitna voda. Cena je samo \$1700. — a vredno je dvakrat toliko. Za nadaljna po- jasnila se obrnite na: Caroline Phillips, 2501 Eastlake Ave., Seattle, Wash. — (Adv.)

PRODA SE

lepo urejena grocerijska trgo- vina, zraven je garaža in lep vrt s sedmimi lotami. Nudi se lepa prilika rojaku, ki hoče pričeti tr- govino. Vse to se proda po zmerno nizki ceni, ker mislim od- potovati v staro domovino v Ju- goslavijo. Za vsa nadaljna po- jasnila in za ki osebno ogledati to trgovino in posetstvo, oglasite se pri meni: Seteve Kasun, 208 W. Locust Street, Chisholm, Minn. Tel. 475. — (Adv.)

RAD BI IZVEDEL.

za Jožeta Ladič doma iz Pod- grada v Istriji na Primorskem. Po domače Ladičev. Leta 1921 je bil pri meni, F. Valenčiču, do- ma iz vasi Račič na stanovanju v Killarney, W. Va. Rojake pro- sim, če kdo ve za njegov naslov naj mi to naznani zakar bom ze- lo hvaležen, ako pa sam čita ta oglas naj se javi meni na moj naslov. Frank Valenčič, 69 E. 12th Street, Paterson, N. J. — (Adv.)

STANOVANJE.

Dva Slovence se sprejmeta na hrano in stanovanje. Obenem se odda v najem novi in moderni "garage." Oglasiti se je pri slo- venaki družini na naslov: 3229 So. Hamlin Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

PRODA SE

vsa oprema za 21 sob (Rooming house furniture) in v najem se odda ravnotam tolike sob. / Ka- terega veselji kupiti, naj si ogle- da in oglasi na naslov: 765-767 Tilden St., Chicago, Ill.

KADAR RABITE PREMOK

Kadar se hočete seliti. Kadar rabite expresmana, obrnite se na moj naslov: FRANK UDOVICH, 2623 S. Ridgeway ave. Tel. Lawndale 8693, ali pa na 1805 S. Racine Ave. Tel. Canal 1439.

OGLAS!

Proda se lepo posetstvo spedi trga Vrhnik pri Ljubljani, ob- stoječe iz krasne zidane hiše v najboljšem stanju, 12 sob, 2 ku- hinji, klet, pritlikline, vodovod in elektrika. Poleg so gospodar- ska poslopja, drvarnica, pralni- ca, garaža in hišica za hišnika, vse masivno zidano. Ob hiši ve- lik sadni in sočivni vrt, krasno ograjen, obsežno dvorišče ter štiri njive. Leži ob glavni cesti, 15 minut peš od kolodvora. Pri- pravno za vsako obrt. Natanč- na pojasnila daje: Lijana Men- tony, 1245 Chalmers Ave., De- troit, Mich. — (Adv.)

PETEK do PONDELJKA
IZLETNIŠKI VLAK
2 CELA DNEVA V
ST. PAUL-MINNEAPOLISU
\$7.00 tja in nazaj
V PETEK, 25. SEPTEMBRA
Ugodni vozovi s stolicami — ter navadni vozovi
Vozni listki veljavni samo na
The Legionnaire
Luksurijozni nočni vlak

Odhod iz Grand Central postaje
Harrison in Wells ulice
ODHOD—V petek, 25. sept.
Odh. Chicago (stari čas) 4:00 P. M.
(ob 7:00 P. M. novi čas)
Pril. Dubuque 11:21 P. M.
Pril. Rochester 6:50 A. M.
Pril. St. Paul 7:05 A. M.
Pril. Minneapolis 7:15 A. M.

NAZAJ—V pond., 27. sept.
Odh. Minneapolis 7:40 P. M.
Odh. St. Paul 8:15 P. M.
Odh. Rochester 9:35 P. M.
Odh. Dubuque 3:35 A. M.
Pril. Chicago (stari čas) 1:30 A. M.

Prodaja listkov je omejena na enotno. Kupiti listke. Favoritna vožnja za otroke v sta- rasti nad 5 in do 12 let. Priloga se poselja na sprejema.

Za vsaazna listka se pojasnila se obrnite na
Consolidated Ticket Office Grand Central Station
179 W. Jackson Blvd. Harrison & Wells Sts.
Tel. Wabash 2841 Tel. Harrison 2233

OHIOŠKI SLOVENCI, POZOR!!!

Centenemu občinstvu naznanimo da bomo prejeli v dobi treh tednov deset železniških vozov pravega New Yorks-kega grozdja, jako lepega in zrelega. Kjer ga je letos jako malo, radi pozebljenja je priporočljivo, da se ga takoj naročite. Cene so zmerne. Grozdje bomo vsake- mu odjemalcu postavili na dom. Toraj kdor ga hoče naj se požuri.

MLADIĆ & POLACEK
1334 W. 18th Str. Chicago, Ill. Phone Canal 2076

ZASTAVE

AMERIŠKE, SLOV. HRV.—I | SIGURNO 25% CENEJE
REGALIJE, PREKORAMNI- | KOD DRUGOD
CE, TROBOJNICE, ZNAKE, | VICTOR NAVINŠEK
KAPE, UNIFORME, ITD. | 231 Grove St., Conemaugh, Pa.

GROZDJE! Kalifornijsko, Newyorško ali Michiganansko grozdje, sveže in direktno od prekupe. Poštena vaga. Predno ga kupite drugje, se najprej prepri-čajte o cenah pri meni.—JOE SPRINGER, 3123 W. 19th St., Chicago, Ill. Phone: Rock- well 3857. Ali pa: JOHN KROSEL, 6855 Blue Island Ave., Chicago, Ill. Phone: Canal 0838.

Vprašajte soseda

če je že bil v zvezi ali slišal od Kaspar American State Banke, in njegov od- govor bo: "da."

V tej banki ima večina našega sloven- skega naroda svoje hranilne vloge, posojila na kupčije ali za zgradbo svojih domov,

kupljene naše prve hipoteke ali hipo- tečne bonde,

posojuje proti ognju varne predale, pošilja denar v Jugoslavijo ali kupi- je vozne listke z našim posredova- njem.

Vsi, kateri so se obrnili na nas bodisi v kateremkoli bančnem poslu, uvideli so uspešnosti in uvideli jih bodete tudi VI.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
Varna banka za vlagati Vaš denar
1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice
Chicago Illinois

BANČNA TRDNJAVA JUGOSLOVANOV V AMERIKI

Veliki javni shod

slovenskih delavcev

v Waukeganu

(KONEC)

"Dolžnost jugoslovanskih delavcev v tej deželi je, da vstopijo v Slovensko narodno podporno jednoto in Jugoslovansko socialistično zvezo. Ti organizaciji vas povzdiguje, usposablja za boj in vzbuja v vas pravi socialistični ent. Ako ste člani teh dveh organizacij, tedaj ste storili vašo dolžnost v tem velikem boju za osvoboditev človeštva iz kapitalistične sužnosti. Bodite zvesti sami sebi in zahtevajte vedno več in več, kajti sadovi vašega dela so vaši sadovi in vaša je pravica." — Eugene V. Debs.

"Delavci so danes izkoriščani kakor so bili vedno. Žalostno je le, ker se ne zavedajo tega, ne vsi. Ne zavedajo se, da v stari politiki ni zanje pomoči in da morajo voditi svojo lastno politiko. Stare politične stranke se razlikujejo le po imenu in načinu zavljanja delavcev, bistvene razlike pa ni. Naj bo v vladi ta ali ona stranka, naj bo visoka carina ali nobene carine, naj bo zlata ali srebrna valuta — delavci so zmirom izkoriščani. Mi živimo v bogatem delu sveta. Tu je dosti rude in premoga, največje tovarne in stroji na svetu, obširna polja in na milijone delavcev. Vsega je torej dovolj za ustvaritev potrebščin za vse prebivalce. Vzlic temu imamo reveže in bedo kakor v ubožnih deželah. Ali ni nekaj narobe? Kaj? Natura? Ne, narava ni kriva, kriv je kapitalistični sistem, ki stoji v Ameriki danes na vrhuncu svojega razvoja.

"Razumite me, da jaz le konstatiram fakta. Mogoče bi kdo verjel, da jaz prinašam pomoč delavcem, da sem nekaj novi prerok ali odrešenik. Nisem. Moj namen je le, povedati vam resnico, kako stoji stvar, pomagati si pa morate sami. Apeliрам za slogo, edinstvo in solidarnost med delavci. To je moja naloga. Več ne morem storiti. O, bi storil, če bi mogel, pa še kako rad bi vas osvobodil že danes in vam dal vse dobrote življenja na razpolago! Ampak to mora biti delo delavcev samih. Sami se morate borovati in osvoboditi.

"Poglejte kapitaliste! Kapitalisti so dobro organizirani in se ne prepirajo med seboj. Imajo pač svoje spore in konkurenco, kadar drug drugemu zavijajo vrat v tekmi za dobiček, toda kadar je treba nastopiti proti vam v interesu izkoriščanja, takrat so solidarni. In ne samo, da so solidarni. Kapitalisti so tudi poskrbeli, da imajo vladno in zbornico vedno v svojih rokah. To je njihova moč. Delavci se radi pripravajo med seboj, kar je slabo. Z druge strani je pa tudi to dobro, ker nas v vsakem slučaju nekaj nauči. Jaz ne sovražim nikogar, ki misli drugače. Tudi kapitalistov osebno ne sovražim. Vendar pa je moja želja, da delavci poravnajo svoje difference in se bojujejo skupno za nov sistem. Naše glavno orodje mora biti organizacija in izobrazba. Brez tega dvojega ni rešitve za delavca. Naš cilj je, da delavci zavladajo po vsem svetu in izpreme družabni red v socialističnega. Socializem ni kakšna špekulacija, ni prazno uganje. Socializem je bodoči družabni red tako gotovo kakor je kapitalizem nasledil fevdalizem. To vemo, ker vemo, da se družabni sistemi razvijajo in poznamo sile, ki delujejo v tem razvoju. Sile, ki so danes na defu, delujejo za socializem.

"Delavci po vseh kapitalističnih deželah so danes v največjem boju za izhod iz zadnje faze sužnosti. Da je ta boj počasen in marsikdo zadržan, je krivo to, ker delavci še niso organizirani in izobraženi v duhu razredne zavednosti. Armada nezadovoljnih delavcev je velika, vedno večja. Kapitalizem sam skrbi, da rastje naše vrste, njegove se pa manjšajo. Povem vam en slučaj. Poznal sem trgovca, ki je živel v mojem domačem mestu. Bila sva dobra znanca, toda on ni bil socialist. Enkrat mi je rekel, da bi jaz prav pametno naredil, če bi pustil delo za socializem in šel na delo zase pa bi si paradi do-

bro življenja. Odgovoril sem mu, da sem poskušal 15 let, a ni šlo. Če grem na delo v tovarno, vzamem prostor drugemu delavcu; če grem v business, izpodrinem drugega trgovca. Tega pa nisem nikdar maral, izpodriniti koga. Sploh bi jaz bil slab businessman. Ko sem se po par letih vrnil domov — lahko veste, kje sem bil — srečam svojega znanca. Bil je nekam shujšan. Takoj ga vprašam, če je morda bolan. Ne, je rekel, toda bankrotiral je. Drugi so ga izpodrinili in zdaj je ob vse. Well, kako pa zdaj misliš o kapitalističnem sistemu? Ga vprašam. 'Mr. Debs', je dejal, 'zdaj verjamem, da je nekaj narobe in boljše spoznavam, da imaš ti prav'. Mož je pozneje stopil v socialistično stranko. Tako nam kapitalizem sam daje rekrute. Železni zakon ekonomskega razvoja dela socialiste. Ravno ta železni zakon prižene kapitaliste do splošne propasti njihovega sistema. Kapitalisti kapitalizirajo, delavci morajo pa organizirati. Tako bodo nekega dne imeli trstni ves kapital, socialisti bodo pa imeli ljudi. Naloga kapitalistov je, da razlašujejo ljudi. Ko je ta naloga končana, razlajstijo razlašeni ljudje kapitaliste. Drugeče ne more biti. Poglejte razvoj kapitalizma: orodje, stroj, tovarna, trdka, korporacija, trust in trust trustov. Tu je konec njihove nadvlade. Trust trustov je zadnja faza kapitalizma. Kapital je s tem organiziran in koncentriran ter zrel za socializiranje.

"Socialisti zahtevamo, da so ljudje prvi, da so vse. Kapitalizem vztraja, da je dobiček prvi in delavci, ljudje, so zadnji. Kadar se pripeti kakšna eksplozija v zrakoplovu in je nekaj mrtvih, koliko je kriki in vika v listih o tej nesreči. Kadar pa je eksplozija v rudniku in par sto roparjev obleži mrtvih, tedaj je samo ena vest in potem je vse tiho. Verjemite mi, če bi Rockefeller, Morgan in drugi kapitalisti delali v rudniku, ne bi bilo nobene eksplozije. Tako pa — kaj jim je za par sto delavcev, ko je tisoče drugih na razpolago?

"Nisem pesimist. Noben socialist ne sme biti pesimist. Delavci so že in bodo še izgubili 50,000 bitk, toda končna zmaga bo in mora biti njihova. Da je izgubljenih toliko bitk, so si delavci največ sami krivi. Delavci, ki volijo republikance in demokrate, se sam tepe. Kadar pride prvi štrajk in če pade po njegovi glavi policijski količek, tedaj lahko sliši odmev svojega republikanskega ali demokratskega glasu. Vi vidite, da imajo delodajalci na svoji strani vladno, zbornico in sodnike; imajo armado in policijo. Milica ni še nikdar streljala na kapitaliste. Ako se vprašate zakaj ni, boste našli odgovor. Kadar pa bodo delavci imeli več svojih zastopnikov v vladi in na drugih odgovornih mestih, bo manj bitk izgubljenih.

"Delavci so v veliki zmoti, ker so tako z malim zadovoljni. To je njihova največja nesreča. Če bi delavci v večini spoznali, da jim gre veliko več, da jim gre vse, najboljše — da jim gre sploh vse, kar producirajo — bi bilo kmalu konec razrednega boja. Delavci bi moral spoznati, da ni žival, ki dobi le toliko, da se preživi, komaj bomo mezo, ki mu daje najskrajnejšo eksistenco. To ni nič; to je največje ponižanje za delavca, ki je človek kakor kapitalist. Delavec bi moral imeti vse, kar je dobrega na svetu. Ne samo to, kar je treba za želoec, pač pa tudi odprta vrata do kulture in vseh umetnosti. Sele zavednost, da je človek enakovreden gospodar vsega, kar je, enako upravičen do duševnega razvedrila in izobrazbe, more poroditi tisto blaženo čuvstvo, ki mu pravimo bratstvo, to je pravo bratstvo, ko človek čuti, da je sleherni drugi njegov sodrug, nič več in nič manj kot je on. Meni so bile danes poklonjene rože, katerih ne zamenjam z vsem bogastvom Johna D. Rockefellerja. Rože so izraz tistega čuvstva, ki ga poznajo le socialistični delavci in ki se izraža v besedi 'solidarnost'. Ne zavidam Rockefellerju njegove milijarde, niti ga ne sovražim. Rockefeller ima milijardo dolarjev, jaz nimam nič. Imam pa nekaj, česar ne dam za njegovo milijardo dolarjev. Imam milijon sodrugov, on pa nima nobenega. Ničde ne ve kaj pomeni beseda sodrug, če ni sam sodrug. Kapitalisti so v tem oziru reveži.

Osamljeni so. Vsa na svojem kupu zlata čepi in časti svoje zlato tele.

"Delavci imajo danes samo delo. Drugega imajo jako malo ali nič. Beseda 'delati, delati' velja samo za delavce, ne za kapitaliste. Delavci pa morajo imeti tudi življenje, ne samo delo. Delo je častno, če ga izvršuje svobodni človek. Sužnost pa ni častna. Kadar delavec dela zase, tedaj vrši častno delo. Delo za druge ljudi je pa nečastno, poniževalno, je sužnost. Socialisti zahtevamo častno delo za vse sposobne ljudi. V socialistični družbi ima vsakdo, ki dela, besedo in glas o svojem delu. To je ekonomska svoboda. To je industrijska demokracija. Kadar so delavci gospodarji svojega dela, si lahko ustvarijo razmere, kakršne hočejo imeti. Izboljšajo stare in izumijo nove stroje in vzamejo več časa za zabavo in izobrazbo. Zdjaj ni časa. Pravega uživanja življenja sploh ni v kapitalistični družbi. Delavci nimajo časa, niti denarja — kapitalisti pa, ki imajo dovolj časa in denarja, so preleni in duševno mrtvi, da bi pravilno uživali svoje bogastvo. Delavci nimajo počitnic. Njih družine ne poznajo odmora. Bogatini imajo počitnice 365 dni v letu in njihove žene obiskujejo vse lepe kraje sveta, a kaj imajo od tega? K večjemu kupijo svojim hčeram kakšnega gnilega barona ali grofa v Evropi. Kapitalisti nimajo smisla za lepoto, umetnost in ne za kulturo. So izjeme, toda jaz govorim splošno o kapitalističnem razredu. Veliki ignoranti so. Vsako stvar gledajo z biziškega stališča. Pokažite povprečnemu kapitalistu krasno drevo na planini, božanstven produkt matere narave. Vi se divite lepemu drevesu, in če imate slikarski talent, ga naslikate. Kaj pa naredi kapitalist? Vzel bo notes iz žepa in računalo koliko kubičnih čevljev tržnega lesa je v drevesu! — Prava civilizacija v takem sistemu je nemogoča. Mogoča je le v socializmu.

"Moja navada je, kadar govorim, da povem svoje mnenje tudi o vojni, brez katere kapitalizem ne more biti. Resnica o vojni je, da je bila še vedno napovedana po vladarjih in nikdar po ljudstvu. Druga resnica je, da tisti, ki vojno napovejo, ostanejo doma in mahajo z zastavo, delavci pa morajo iti na fronto in se pustiti ubiti od delavcev druge dežele. Nisem noben patrijot, toda v tem slučaju bi bil jaz tak patrijot, da vsi tisti, ki glasujejo za vojno v kongresu, gredo tudi prvi v strelski jarek. Jaz ne grem v vojno za nobeno vladno na svetu, ker ne verujem v umor. Rajši v ječo ali v smrt kakor pa morit druge ljudi. V tem slučaju je ječa najpoštenjši kraj. O tem sem se sam prepričal. Ječa je edini kraj, kjer imajo delavci monopol. Bogatini ne vidite v ječi. Zelo redki so. Delavci, ki zidajo ječo, so njeni prebivalci. Zdjaj imamo takozvani mir, a že se pripravljamo za novo vojno. Pridigarji in duhovni se zdaj kaj radi znašajo nad militarizmom, kakor hitro pa pride vojna, bodo zopet vsi za kri. Kristjanski narod, ki se zopet pokoljuje med seboj, bodo ponovno molili k istemu Bogu za zmago. Tako kapitalizem degradira vero in vse drugo v interesu trgov in dobička. Vojne ne bo konec, dokler ne bo konec kapitalizma. Bodoča vojna bo vsekakor strašnejša kot je bila zdaj, ker bodo morili tudi nezavojevana prebivalstva v kemični strupi iz zraka. Žene in otroci ne bodo več varni. Rekel sem, da sovražim vojno in oborožen konflikt sploh. Moja želja je, in socialisti tudi delujemo na to, da se socialna revolucija izvrši brez prelivanja krvi. Močna organizacija in izobrazba delavske mase lahko to doseže. Ako se pripeti, da manjšina, ki ima svoj sedež v Wall streetu, napove oborožen upor delavski vladi, izvoljeni od večine, tedaj sem tudi jaz za boj, ki naj stre arogantno kapitalistično manjšino.

"Dolžnost jugoslovanskih delavcev v tej deželi je, da vstopijo v Jugoslovansko socialistično zvezo in Slovensko narodno podporno jednoto. Ti dve organizaciji vas povzdiguje, usposablja za boj in vzbuja v vas pravi socialistični ent. Ako ste člani teh dveh organizacij, tedaj ste storili vašo dolžnost v velikem boju za osvoboditev človeštva iz kapitalistične sužnosti. Bodite

zvesti sami sebi in zahtevajte vedno več in več, kajti sadovi vašega dela so vaši sadovi in vaša je pravica."

Ko je Debs končal, je trajal v dvorani zopet več minut dolg aplavz. Impozantni shod, ki nam ne pojde kmalu iz spomina, se je izvršil v najlepšem miru in redu.

Slovenska večerna

šola v Clevelandu

Koncem tega meseca se bodo zopet otvorile mestne večerne šole, kjer se bo poučeval angleški jezik tujerodcem. V te šole bo zahajalo tudi nekaj Slovencev, pretežna večina bo ostala doma. Motil bi se, ako bi sodil, da se ljudje ne brigajo, da bi se naučili neobhodno potrebnega angleškega jezika. Kaj neki povzroča to navidezno brezbriznost do učenja istega? Ako amemo verjeti onim, kateri so začeli in zapustili te večerne šole, tedaj leži glavni vzrok v tem, da učiteljica ne razume raztolmačiti učencem v njih lastnem jeziku ono, kar ne morejo zapostiti v angleški razlagi. Drugi vzrok je, "I didn't learn nothing". Vendar večina teh in mnogo drugih bi radi hodili v večerno šolo z največjim veseljem, ako bi poučeval učitelj, kateri razume slovenski in angleški jezik! Se rajši bi hodili, ko bi se obdrževalo pouk v Slovenskem narodnem domu.

Ker je taka šola absolutno potrebna — in to takoj — se je socialistični klub šte. 27 zavezal preskrbeti slovenske učitelje, razrede in brezplačen pouk. K temu je še dodal na razpolago lastno dvorano, mize in stole, in vse kar se bo potrebovalo, da se bodo rojaki lahko učili.

Glavni namen te šole je, da bi se olajšalo učenje angleškega jezika, da bi se pripomoglo znatno v resnici povzdigniti našo kulturo, in da bi Slovenci začeli črpati iz neprecenljivega zaklada knjig v angleških prevodih. Ako človek ve angleški jezik, tedaj lahko čita skoro vsa glavna dela pisateljev vseh delavstva, kajti kar je količnejšega je prevedeno.

Začetek se vpeljeta samo dva predmeta: angleščina in računstvo. Poučevalo se bo po dve uri ter po dvakrat na teden. Ker ima klub priliko vposliti nekaj dijakov, kateri so zahajali v tukajšnje univerze, gledalo se bo vedno na to, da se bo vpeljavalo nove predmete, ako se bo zglasilo zadostno število učencev zanje. Na ta način se upa, da se bo šola razvila v več razredov, ter da se bo učilo vsakovrstne predmete.

Začetek vpisavanja bo dne 25. in 26. od sedme do devete ure zvečer, in 27. od 10 do 12. Vpišejo se zaenkrat samo oni, kateri vsaj za silo lahko razumejo ono, kar jim človek pove v angleškem jeziku. Oni, kateri mislijo, da bo šola nekaj zabavnega "center", je boljše, da se ne vpišejo, ker razočaranje jih čaka. Vpišejo se pa lahko vsi oni, katerim je v resnici, da bi se lahko naučili angleškega jezika, nekaj računstva, in časom tudi pisanja v večjem obsegu. Vpiše se lahko vsak naj bo fant ali punca, oče ali mati, da le ima dobro voljo se učiti, ter vztrajnost. Vsi tisti, ki mislijo, da jim ne bo treba dlje prihajati kot tri mesece, je boljše, da doma ostanejo, ker itak bo veliko število drugih učencev.

Vsi oni, kateri se mislijo vpisati naj to store kakor hitro jim bo mogoče, ker po gorinavedenih dneh se ne bo več vpisavalo za ta razred. Vpisavanje se bo vršilo v nasprotni sobi urada g. L. Medveška v starem poslopju Slovenskega narodnega doma. Od vas čitateljev je odvisno ali bomo imeli slovensko večerno šolo ali ne. Če boste opozorili vaše prijatelje in prijateljice na to veselo novico, tedaj nam je uspešen začetek zagotovljen! Vse nadaljne informacije boste lahko dobili v gorinavedenih vpisovalnih dneh in prostoru. — Joseph A. Siskovich.

Jugoslovanski rabel je bolan; cirkulacija v Zagrebu odložena.

Zagreb, Hrvatska, 22. sept. — Včeraj sta imela biti obešena dva morilca, Svidarić in Sever. Ko sta že bila pod vešali, je prišla vest, da je krvnik tako prehlajen, da ne more iz postelje. Nato je bila eksekucija odložena na sredo.

Slovenska Narodna

Dobrovoljna 2. aprila 1904.

Podpora Jednota

Zahrep, 17. junija 1904. v študentski hiši.

GLAVNI STAN: 2657-59 80 LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calmar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 102, Johnston, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jozo Zavertnik, upravitelj glasila Filip Golina.

POROTNI ODSEK:

Martin Zelenkar, predsednik, Box 276, Barberton, Ohio; Francos A. Taucher, 2227 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krizmančič, 13111 Washington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Tereš, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrož, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulaj, Box 104, Gross Kant., za jugoslopd. Frank Klun, Box 329, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 2653 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.; Richard J. Zavertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združiteni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jolko Oren, 2629 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VEHOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Kara, 4222 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZORI: — Korespondenca s glavnimi odborik, ki delajo v glavnem uradu, se vrši preko:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsednik S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE BOLNIŠKE PODPORN SE NASLOVE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE V EVREH S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornji.

Vsi prisrivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelenkar, Box 276, Barberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglašaj, naročila iz sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosveta".

West Allis, Wis. — Priliko, katera se mi je nudila, da obiščem konvencijo S. N. P. J., sem izbral dne 16. septembra in v spremstvu milwaukee deputacije isto obiskal. V daleč naokrog znan miselnih Waukeganu sem se seznanil z delegati in stariimi bojevnik, kateri so še vedno trdni v svojem prepričanju, da je v slogi moč in da se složno da veliko doseči. Zelo sem bil presenečen, ko sem izvedel o nameravani komunistični taktiki, v kateri ni nobene tolerance. S svojo čudno taktiko so se komunisti zagnali v našo podporno organizacijo. Polizkušali so osvoboditi konvencijo, denuncirali in napadli so gl. uradnike brez dokazov, zdaj pa kriče: Pomagajte, šiba konvencije nas je zadela. Ne šiba, zadela je metla, katero so prinesli delegatje s seboj in pometli vročokrvneže. Metla je hudo pometala in izvršila svoje delo.

Kakor so mi pravili znanci in prijatelji so bili delegatje 99 in pol procentno zadovoljni z izvolitvijo konvenčnega predsednika, Hujskanje Charlesa Novaka in obdolžitve delegata Hafnerja sta zadostovala, da je konvenčni predsednik br. Zajc podal resignacijo.

Svaka sila do vremena! pravi Hrvat. Kar so napeteži iskali, so dobili, in ako bodo še ruvali proti mogočni S. N. P. J. in nje uradnikom, bodo sami padli v jamo, ki jo drugim kopljejo.

Vsi taki nastopi in napadi ne bodo škodovali, čeravno so delegatje porabili dragoceni čas, radi česar utrpel članstvo jednote. Delegacija bo vsaj lahko poročala pri svojih društvih, kako škodoželjni so nekateri kričači slovenskemu narodu.

Ze marsikdo se je opekel, ko se je zaletaval v našo organizacijo in njene uradnike, toda tako korenito, kot sedaj, mislim, da ni bil še poražen noben jednotin zagrižen sovražnik.

Sedaj vidimo, kdo bi rad uničil tisto, kar so zgradile marljivo roke preudarnih delavcev — pionirjev. Zadovoljni niso še, ker so škodovali delavskemu napreduku z razbijanjem socialistične stranke, njenih shodov, in klubov. Skusili so s istim pri podporni organizaciji, a dobili so krepke odgovore od strani treznomiselnih delegatov. Mnogi so sami priznali svojo zgrešeno pot in glasovali za zaupnico konvenčnemu predsedniku. Delegatji imajo iz vsega sami najjasnejše dokaze, da lahko razsodijo.

Ali želiš znati pravilno pimiti čitat angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", kulture je izdala in ima na prodaj. Knjižnica S. N. P. J.

Črni oblaki, ki so viseli nad delegacijo, pa so se razblinili. Po dvorani je zagrnelo, toda konvenčni predsednik je bil vestransko naprošen, da je ponovno sprejel določeni urad ter dobil popolno zaupnico. Danes stoji na odru z zadoščanjem in pošteno gleda iz oči v oči, ni mu treba gledati pod nogo a povešenimi očmi; on se zaveda svoje pravične zmage. — Joe Radelj.

Deset zapovedi za novinarje

Napisal jih je belgijski žurnalist Arved Arenstam.

1. Tvoj list naj ti bo up in tolažba. Ne veruj drugim listom razen njemu samemu!
2. Ne zbiraj svojih člankov in sestavkov. To bi bil prvi korak k megalomaniji.
3. Izogiblji se superlativov in oziranjikov!
4. Nikoli ne poročaj preizkušaj o smrti kakšnega papeža ali predsednika. Predno daš tako vest v list, se vedno dobro informiraj, če je dotičnik res mrtev. Najbolje je, če vprašaš njega samoga.
5. Izključi besedo senzacionalen iz svojega pisanja. Ni treba, da čitateljem še posebej naznačja, da se loviš za senzacijami. Izvedel bodo itak dovolj zgodaj.
6. Če ti reče diplomat: "Zaupam vam strogo zaupno, da..." ga prekini: "Potem pa obdržite kar zase, ekselencija!" S tem si ohraniš dostojnost in si obenem pridobiš zaslug pri vzgoji odraslih ljudi.
7. Kadar greš v skupščino, zavrni alkohol v vsaki obliki. Slučajno utegneš pozabiti, kje je leva, kje desna, in tvoje poročilo bi bilo vse prej kot točno.
8. Ne imej nikdar praznika! Vedno in povsod misli na vršitev svojih dolžnosti. To je prokletstvo tvojega poklica.
9. Če se hočeš razgovarjati s ministrom, mu povej svoj namen šele koncem pogovora. Povej mu najprej ti vse, kar veš. Dajati je lažje kot jemati.
10. Če si po dvanajsturnem delu v uredništvu, po končanih novinarskih in parlamentarnih sejah, po političnih razgovorih privoščiš v družbi znanec kozareček vina in pristopi k tebi politik okoli stalnega omizja z vprašanjem: "Kaj je novega v politiki?", bodi neumljen in suhi ga, da pade pod mizo. Veruj mi, da je pošteno zaslužil.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena celotnega št. 10.000.000. Delovni št. 10.000.000.

Narodna: Zbiranje denarja (vsebuje Chicago) \$1.00 na leto, \$2.00 na pol leta in \$3.25 na tri mesece; Chicago in Cincinatti \$0.50 na leto, \$1.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojilno \$0.50.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2527-29 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$0.50 per year; Chicago \$0.50, and foreign countries \$1.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v skladu s št. 17. (Avg. 21-25) poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem časopisom posredoval. Posrednik je pravilno, da se vam ne ustavi list.

GNIL DO KORENINE JE SEDANJI SISTEM.

Ko se je stari Rim bližal svojemu razpadu, je bilo na eni strani nakopičeno ogromno bogastvo, na drugi strani pa ogromna revščina. Proletarci so bili veseli, ako so se najedli suhega kruha, medtem ko so rimski patriciji in imperatorji zapravljali premoženja v raznih orgijah in plitkih prireditvah.

To so bila znamenja, ki so se pojavila pred razpadom starega Rima.

Od tega časa se je marsikaj spremenilo. Prišlo so iznajdbe in produkcija se je spopolnjevala od stoletja do stoletja, dokler ni dosegla sedanje dovršenosti. Moderna produkcija ustvarja ogromna bogastva, katerih pa ne lastuje ljudstvo, ampak majhen razred, v katerem se bogastvo podeduje od rodu do rodu. Ta razred ne dela, ampak le uživa. Ogromna premoženja, ki so jih podedovali, vplivajo nanje, da si žele uživanja in sprememb v uživanju. To prinaša s sabo bogastvo, ki je bilo pridobljeno brez vsakega truda. To je stara lastnost bogatih postopačev, ker ne vedo, kako trdo je treba delati za dolar. Znamenje razpada je to. Taki ljudje ne vedo kam s časom, pa vsaki dan izmislijo kaj novega, da zopet malo ožive svoje tope živce.

Tožba za razporoko nam na pr. pripoveduje, da je neka milijonarka tam v Parizu vsako leto potrošila več ko sto tisoč dolarjev samo na razne obleke. Na plesno veselje je prišla v obleki, ki je bila napravljena iz ptičje perja, da so jo drugi bogati postopači občudovali, češ, da ima obleko, s kakeršno se ne more pohabati nobena druga bogatinka. Oba sta bila že večkrat poročena in ločena. Njima je zakon zabava.

Doli v Floridi so bogati postopači, ki prezimijo tam, medtem ko na milijone delavcev gara zanje v tovarnah v severnih državah, izumili novo igro. "Iskanje zakladov" imenujejo to igro.

Zakopali ali skrili so štiri sto dolarjev v pesku na morskem obrežju. In ker stari pripovedke o čarovnicah pripovedujejo, da se zakladi iščejo le ponoči, tudi bogati postopači iščejo štiri sto dolarjev po noči. Vso noč preleže v pesku in grebejo po njem. Med temi iskalci so imena izredno bogatih postopačev in postopačk. Njim ni toliko za tistih štiri sto dolarjev, ampak igra je nekaj novega, ki vpliva na njih tope živce in jih draži.

Tovarniški delavec povprečno dela tri mesece za štiri sto dolarjev, da zelo skromno preživi svojo družino. Zdaj pogledajmo, kako žive delavci. Tekstilni delavci so slabo zaslužili skoraj leto dni. Delali so z omejenim časom, ali so pa bili po več mesecev v letu doma. Ko se je po letu trpljenja in stradanja približala zima, so jim tovarnarji naznanili, da morajo pristati na znižanje mezde od 10 do 12½ odstotkov, ako hočejo delati. Tovarnarji, ki izdelujejo blago iz bombaževine, so naznanili svojim tkalcem, da morajo obratovati po več statev, da industrija ne bankrotira. Delali so pri 16 avtomatičnih statvah in naprtati so jih njim hoteli dva in trideset.

Ako se enemu delavcu naloži delo, ki sta ga opravljala dva delavca, tedaj je eden delavec brez dela. Ta delavec pomnoži stalno brezposelno delavsko armado. To, kar se vrši v tekstilni industriji, to se godi tudi v drugih industrijah. O premogovniški industriji so listi povedali že več ko stokrat, da je preveč razvita. Premogovniški podjetniki pa vseeno odpirajo nove rudnike in spopolnjuje stroje, ki so potrebni pri produkciji premoga.

Tako se množi breme tudi za tiste, ki še delajo.

Na vrhu je razred bogatih uživačev, ki ne dela, ampak prav pridno zapravlja sadove dela drugih. Gospodarski sistem meče vedno nove trume delavcev na cesto, katerih ne potrebuje več pri produkciji. Tudi ti ljudje ne morejo živeti pod zemljo. Radi bi delali in producirali. Ker se pa producira le za profit in ne ljudske potrebe, postanejo nepotrebni v produkciji.

Breme se torej vedno bolj množi. Kadar bo breme preveliko, takrat pride prav zanesljivo razpad za gospodarski sistem, ki je ustvaril to breme.

Ta resnica je bila povedana nešteto krat in je tako enostavna, da jo lahko vsakdo razume. Kljub temu se pa ničesar ne stori za odvrnitev katastrofe, ki pride, ko teža butare postane tako velika, da jo sistem več ne prenese.

Pismo iz Washingtona

Kelloggova neobčutljivost napram angleškim terjencem in kralju Juriju. Borah namreča v drugem progresivnem odstavku tako hlapčevanje.

Washington, D. C. (F. P.) — Franka G. Kellogga so organizirani delavci in farmarji pri volitvah v Minnesoti izbrali iz senatorskega sedla ob prvi posojeni priliki z veliko večino glasov. Isti Kellogg je dobil od predsednika Coolidge nagrado za njegovo torijsko zvestost, da je bil imenovan za poslanika na Angleškem in pozneje za državnega tajnika.

Te misli se porajajo ob času, ko je Kellogg izključil komunističnega poslanskega Saklatvala, da ne dovolji dovoljenja za vstop v Ameriko. Rajni La Follette je v nekem svojem govoru v St. Paulu, Minn., karakteriziral Kellogga, da tako dolgo klebečlani in se tako nisko priklanjajo na posebne privilegije, da se ga Bog Vsemogočni vendar usmili in pritisne nanj pekat, da vidijo vsi ljudje. Frak in cilinder sta mu v Londonu gotovo izborna ugažala.

Vse to je treba priključiti v spomin, ko slišimo, kako so toriji v Londonu apelirali na Kellogga, naj diskreditira morda, ki je v parlamentu odigral ljudske izkoristevalce, zahteval za Indijo neodvisnost in klical smrt na angleški imperializem.

Borah, predsednik odbora v senatu za zunanje zadeve, jebral Saklatvalov govor, in se je izrazil, da je zelo neustrašen ter pokaže zmoglost in visoko narobradeno govornika. Vendar je zahteval od Coolidge, da preze odlik Kellogga in dovoli poslanec vstop. On misli, da bo izključitev edinega zagovornika Indije, kjer živi 300.000.000 ljudi, od mednarodnega posvetovanja v Washingtonu, izzvalo ogorčenje med indijanskim ljudstvom, kar bo stalo visoko ceno angleški imperiji. Kellogg obdoljuje, da je samolastno posegel v zadeve imperija, s čemur pa je tudi škodoval ameriškemu prestižu po vsem svetu.

Ali Borah sam ve, kaj govori? Ga li ne zavaja njegovo veliko zanimanje za osvoboditev Irske in Egipta predaleč? Kellogg je sam odgovoril na ta vprašanja, ki je takoj po prepovedi vstopa Saklatvala sporočil časopisom, da komunistu ne bo dovoljen vstop, da "bi tu pridigal anarhijo in revolucijo." Vse kar je bilo spisano v zagovor, je bilo nepravilno.

Borah se prizadeva, da bo odpravljen takozvani zakon proti puntarjem, ki je še ostal iz vojne. Zastavil bo tudi vprašanje, kako dolgo bo ameriška vlada še hlapčevala in bila za dektivna angleškega imperija, kateri se prizadeva s produkti kulijev in zamorskih napol-sužnje konkurirati z izdelki ameriških delavcev. Indija je važna za angleški imperij, ker ima poceni delavstvo in obenem nudi trg za angleške izdelke, hčim njene surovine dajo Angliji posebne ugodnosti na svetovnem trgu.

Dvomi vstajajo, dali bo mogoče Borahu uspeti, ampak prišlo bodo gotovo za Coolidgev režim pekoče razprave. Progresivci v senatu bodo posvetili vso pozornost, da javnost izve o uslugah, ki jih Kellogg hlapčevsko zvesto vrši napram kralju Juriju.

Knjžovno vesti

"Cas", septembarska številka, ima sledečo vsebino: Frank Kerže: Cas prihaja, pesem. Frank Kerže: Kadar delo počiva, povest (nadaljevanje). Po G. E. Emersonovi: Izganci na Filipinih. Po Knud Rasmussen: Polarna Odiseja. Znamenita stoletnica. Nekaj o sviloprejkah. Kemija v svetovnih zadevah. Evolucija, zakon vsemirja. Kdo postaja kapitalist. — Gospodinjinski oddelek.

Naslov revije: Cas, 1142 Dallas Rd., N. E., Cleveland, O.

Jesensko vreme.

Chicago. — Zadnjo soboto je toplomer kazal 97 stopinj. Letošnje vroče poletje se je dobro držalo do zadnjega dne. V ponedeljek, ko je nastopila jesen v koledarju, je pa toplomer kazal 54. V dveh dneh je temperatura padla za 43 stopinj.

Če bi prišel še

enkrat na svet

Verlo originalno vprašanje je stavljal zadnjič pariški dnevnik "Le Soir". Poslal je vprašanje vsem znamenitostim osebnostim, znanim v javnem življenju, politikom in pisateljem, umetnikom in umetnicam, vodilnim finančnikom in odličnim industrijcem. Njegovo vprašanje je bilo v Parizu, kjer te vrste žurnalistične reklame že davno ni več novost, vzbudilo veliko zanimanje in občo pozornost.

Kako bi si uredili življenje, če bi še enkrat prišli na svet? Tako se je glasilo vprašanje. Dodatna vprašanja so bila: Ste li s svojo karijero zadovoljni? Ste li v mladosti sanjali o uspehu, ki ste ga pozneje v življenju dosegli? Ali bi se, če bi se vnovič rodili, posvetili istemu poklicu? Ali bi si izbrali drugega?

Kakor je bilo pričakovati, ni so vsi izpolnili vprašalne pole, ki so jo dobili. Zanimiva je tudi lista oseb, ki so smatrali za pametnejše, na stavljena vprašanje ne odgovoriti. Tako so diskretno molčali predvsem filozofi, večina učenjakov in raziskovalcev. Neizpolnjene pole so vrnili Bergson in madame Curie, veliki matematik Poincare in še mnogo drugih.

Tudi večina aktivnih politikov ni poslala nobenega odgovora. Odgovoril pa je bivši ministrski predsednik Poincare, ki je poslal uredništvu sledečo brzojavko:

"Odkrito priznam, da ne vem, kateri poklic bi si izvolil, če bi se vnovič rodil. Le eno se mi zdijo gotovo: skušal bi si poiskati tako dobrih prijateljev, kakršne sem našel v vas."

Vojvodinja Rohan, v Parizu dobro znana in slavljena pisateljica, je rešila nalogo na drug način. "Problem je težak", je napisala. "Nihče ne more vedeti, kam bi se obrnil, če bi se mu še enkrat vrnila mladost in novo življenje v najlepši loči. Toda razum, ki giblje le v mejah realnosti, bi po kratkem premišljanju moral priznati: Tudi v novem življenju bi ne živel drugače kot v prvem."

Duhovit je bil odgovor znane pariskega dramatika Miguele Zamacoisa. "Kot samoočebni umljivo predstavljam," piše pesnik, "da se v novem življenju zavedam vseh izkustev in doživljanj iz prvega življenja. Pod tem pogojem mirno lahko izjavim, da bi skušal živeti drugo življenje tako, kakor prvo, le izboljšano in skrbno korigirano. Predvsem bi vrgel čez krov vse iluzije ter si uravnal novo življenje previdnejše in smotnejše kakor prvo."

Alfonz Franko, predsednik zveze pariških gledaliških ravnateljev, je odgovoril:

"Bil sem star šestnajst let, ko me je oče poslal učiti krojaštva. Od takrat sem bil trgovski agent, trgovec, zavarovalni uradnik, igralec, žurnalist, gledališki sekretar, ustanovitelj gledališč in še več drugega. Če bi moral začeti znova, bi ne okleval niti za hip: storil bi prav tako vdružit kot prvič."

Tudi francoska igralka Julie Bartett, ki je sedaj članica "Comedie Francaise", je odločno izjavila, da je s svojim poklicom in s karijero popolnoma zadovoljna in bi si v novem življenju nič ne prebirala.

Istega mnenja je madame Brissson, hči slavnega Sarceya.

Zanimiv je tudi odgovor polkovnika Sadija Carnota, sina umorjenega predsednika francoske republike. "Nismo mi," piše, "ki uravnamo življenje, ampak življenje vodi nas. Nemožne je, ubežati pred posledicami podedovanja, vzgoje in miljeja. Ko se človek postara, ga večših peče vest in vzbuja se mu celo kes. Toda le redko se pripeti, da bi kdo, roko na srcu, ne priznal: Da, življenje, ki sem ga preživel, bi vdrugič ne mogel živeti drugače, ker bi ga pač ne mogel."

Nemški kukluksi bodo izgnani.

Berlin. — Ameriška Nemca, Otto Strohschein in njegov sin, ki sta v Nemčiji organizirala kukluklansko organizacijo, bosta deportirana v Ameriko.

ZARKOMET

Reporti s konvencije.

Predlog: Ker vsak delegat in odborik konvencije želi, da se prihrani kar največ stroškov jednoti, predlagam, naj bo lestvica dnevnice za zborovalce sestavljena takole:

Prvi dan dobi vsak zborovalec \$13, drugi dan \$12, tretji dan \$11 in tako dalje vsak dan dolar manj, dokler ne pride dnevnica na ničlo. Ako bi pa hoteli zborovalci še dalje zborovati, tedaj plača vsak član konvencije v blagajno jednote: prvi dan po ničli \$1, drugi dan \$2, tretji dan \$3 in tako dalje, dokler ne pridemo nazaj na število trinajst. — Potrpečljiv delegat.

Centeni K. T. B.! Vzemite na znanje: Danes se je delegatu iz Pittsburgha pripetila prijetna nesoda. Dobil je ženo iz Penne, ne da bi bil kaj vedel o tem. Tralala, tralala! — Reporter št. 2.

(Pripomba: Do danes še ni zmanjkalo žene nobenemu delegatu.)

Brat hrvaški delegat je predlagal, da ne sme nihče kandidirati za delegata, kdor ne zna čitati in pisati pravilno slovanščine. Komunisti niso zadovoljni s tem predlogom. — Reporter št. 1.

Dragi K. T. B.! Veš li zakaj je bil tako lep mir na Debovem shodu? Okna so bila odprta!

Se ena vest. Kocinarjevega Miha ni bilo na shodu. Mrha je spal v bližini rojake, ki je na banketu dejal, da govori kot kovač! (Res je govoril kovaški.) — Reporter št. 3.

Pojasnilo.

Iz Waukegana prihajajo pritožbe nedolžnih ljudi, ki so obdolženi, da so Kocinarji. Slovesno izjavljam, da Miha Kocinar ne prodaja ne ur, ne peres, ne pihalnikov, ne kontrole porodov in ne starih hiš. Miha prodaja edino načrte in Lake Michigan. Ali je dovolj jasno?

Miha brani.

Mr. Miha Kocinar je kupil pihalnik zoper muhe. To je njegova druga smola v konvenčnem mestu. S tem je njegova doslednost dobila franciškansko luknjo. On ni še nikdar ničesar kupil, pač pa samo prodaja. Padel je pod pritiskom kihavice.

Miha, ki je sicer kočat, dasi suh kot zapisnik gl. odbora kranjske jednote, je izgubil devet funtov v Waukeganu. To je dokaz, da mu klima konvencije niti malo ne prija. In to je krivo, da ga je ujela prva smola, kateri je logično sledila druga. Rado se tudi zgodi, da najbolj dosledni Golijat lahko sreča svojega Davida. Miha je to izkusil. Trgovec, ki ga je napihal, bi prodal samemu peklensku tonu antracita "over the scale".

Miha je zdaj zablodil med muhe in otepa se kot 40.000 Spancev. In njegov pihalnik? Oh bratje in sestre moje! Pogledite nad tisto mizo, pri kateri je sedel oni gospod, ki je dejal, da njegova prokleta dolžnost je, pošiljati rojake v "poorhouse"! Tam visi.

Pri tem pa ne smete pozabiti na glavno dejstvo, da ima Miha

IZ PRIMORJA

Roparski napad med Krnicami in Koriti. — Idrijski mlekar Nace Mohorič se je vračal iz idrijske banke, kjer je dvignil večji znesek denarja za mlekarstvo v Ledinu. Medpotoma se mu je približal neznanec, ga udaril s kolo po glavi ter mu vzel 2600 lir. Mohorič pa je imel pri sebi še drugi denar v znesku 6000 lir. Tega novca ropar ni našel v naglici, ker je napadenec klical na pomoč in se je razbojnik pobral. Mohorič je nevarno ranjen in leži v bolnišnici.

Nalivi na Goriškem. Ne le v Trstu, tudi na Goriškem kaže vreme zadnje dni zelo čudno lice. Že par dni lije kakor iz škafa. Noč od 26. do 27. avg. je bila za Solkanke nekakšno noč vesoljnega potopa, tako je deževalo. Ljudje so celo noč bdeli, ker so se bali, da bo Soča odnesla vse skupaj. Mnogo škode so napravili nalivi na Sv. Gori. Na Sv. Katarini se je utrgal plaz zemlje in gruča, ki je odnesel

se vedno načrt v žepu in roko na žepu.

Trunkove žaltevosti.

Trunk je prišel s starim argumentom, katerega sem slišal že kot deček. Argument je, če kdo trdi, da ni Boga iz razloga, ker ga ni še nihče videl, tedaj ga brzi vsakaj: Tvoje pameti tudi ni, ker je ne vidim. Trunk tudi mene vprašuje, kje je moja pamet, moja domišljija in moj spomin, ko sem mu povedal, da nimam pozitivnega odgovora na vprašanje, kje so nebena. Moja pamet, domišljija in spomin je v meni in — do tega trenutka — jaz sem. To je pozitivno. Trunk jaz in nihče druge pa ne more povedati kje so nebena. To je priboje.

Trunkov odgovor, da v nebenu "bomo eno z Bogom" in valed tega nam ne bo prav nič hudo, če se bodo naši očeti ali sinovi pekli v peklju, pomeni ravno toliko kot pet krav za en groš. Tako se govori z otroci, ki ne poznajo čustvenosti.

G. Trunk govori o mehiškem maliku Vicipucliju. Malik Vicipuclij je že davno mrtev. Ni ga več. To je res. Toda svoječasto je Vicipuclij živel, to se pravi, živel je v veri mehiških barbarov. Zdaj pa pride točka, na kateri se bova g. Trunk in jaz docela strinjala: mehiški bartari so bili v zmoti. Strinjala se bova tudi v tem, da so bili stari Griki v zmoti, ker so verjeli, da je Zevs živ bog. Motili so se tudi stari Egipčani, Babilonci, Perzi in nešteti drugi. Danes po toliko in toliko tisoč letih pravimo, da so se vsi motili. Ampak, če bi bili mi živeli takrat med njimi, bi bili tudi mi verjeli v njihove bogove. Ako bi se bil Trunk rodil dvatisoč let prej v Asiriji, bi bil vsakogar prisegel na Murdoka ravno tako vneto kot danes priseza na moderniziranega Jehovo. In če bi Trunk prišel na svet petsto ali tisoč let od danes, ko bodo — prav gotovo, če nas zgodovina sploh kaj uči — znananci imeli ravno takšno sodbo o kriščanskih malikih kakor ima danes g. Trunk o Vicipucliju, ali ne bi dejal, da so se tudi Kristjani motili? Očvisno je, v kateri dobi živim.

Ribniška.

Centeni K. T. B.! Naznanim ti, da sem čital v "A. S." o Ribničanu, ki je krmil osla z oblajenjem. To ni resnica. Res pa je, da so Ribničani vlekli bika na zvonik, da bi travo popasel. Rezultati je bil, da je bik padel na tla, imel je tele in to tele je "A. S.", ki se vrtika v našo konvencijo. Kazimir, odpusti jim, saj ne vedo kaj pišejo! — Delegat iz Ohoo, Waukegan.

Torej, kaj je novega?

Zarkomet! Ker lahko vidim deleč, posveti se sem v severno Minnesoto, na Chisholm. Dobro se informiraj o tukajšnjih dogodkih predno jih zapišeš v svoj koloni. Zdrav, prijatelj. — Na črni listi.

Naše je prvo.

Kaj nas briga, če gredo svetovni dogodki mimo nas te dni? Naj gredo, če nečemo počakati.

K. T. B.

posestniku Bratužu v Solkanu hlev. V baziliko na Sv. Gori pri Gorici je treščilo. Soča in Vipava sta radi nepretrganega delavca hudo narasli in mestoma ustopili.

Mahasta strela. — V Ledinah pri Idriji je te dni treščilo v brzo, ki stoji blizu hiše posestnika Mihe Furlana. Strela je šla po korenini drevesa v Furlanov hlev in mu ubila telico in prašica, ki sta bila v ločenih prostorih.

Gad je pičil 37-letnega tečaka Josipa Merla iz Trsta. Moč je ležal na neki solčni trati pri sv. Vidu. Hotel je zadremati in v dremežu ga razdražena kača dvakrat vsekala. Rano so mu izžigali na zdravniški postaji.

V Bolgariji še vedno obečajo delavce.

Sofija, 22. sept. — Eksekucije revolucionarjev so še vedno na dnevnem redu na Bolgarskem. Včeraj je stal pod visalicami komunist Černov. Krvnik mu je bil že nataknil zanko okoli vrata, ko je prišla odredba, da je kralj Boris pomilostil obojence od smrtne kazni.

Oficijelna naznanila S. N. P. J.

RAZPIS IZREDNEGA ASE- SMENTA ZA KONVENCIJO.

Izredna seja gl. odbora, ki se je vršila 20. in 21. julija t. l., je razpravljala med drugim tudi o pokritju stroškov ome redne konvencije S. N. P. J., ki se vrši meseca septembra t. l., in je končno prišla do zaključka, da je izredni assement v upravni sklad izbran in redni assement ne pokriva vseh stroškov, ki so v zvezi s konvencijo.

Izredni assement znaša dolar in pol na člana, katerega je pa treba plačati v treh obrokih, in sicer meseca avgusta, septembra in oktobra po petdeset centov. Ta izredni assement mora plačati vsaki član — novi člani in članice, ki so zavarovane samo za posmrtnino, so med temi všteti. Po pravih tajnik krajevnega društva ne sme vzeti rednega assementa, ako član ne plača izredni assement. Društva kakor tudi tajniki naj vpoštevajo to naznanilo in naj pričnejo pobirati ta izredni assement že prihodnji mesec, to je avgusta.

Nadalje je seja ukrepala tudi o deficitu v bolniškem skladu, ki je vedno večji. Izredni assement v \$3 razred dnevne bolniške podpore ostane do preklica še nadalje \$1 mesečno. V razred \$4 dnevne bolniške podpore je pa vvel vedno in vedno naraščajočega deficita gl. odbor prisiljen izredni assement povišati in sicer od \$2 na \$5 mesečno in sicer do preklica; ta izredni assement v razred \$4 bol. podp. se prične s 1. avgustom. Ta izredni assement — v razred \$3 in \$4 dnevne bol. podp. je razpisan toliko časa, dokler se ne nabere dovolj rezerve, kot zahtevajo pravila. V razred \$5 ni več izrednega assementa, ker ni nobenega člana več v tem razredu.

M. J. Turk, gl. tajnik.

SLIKE IZ NASELBIN

Sharon, Pa. — Zopet prihajam in urednik nadlegujem s svojo pisavo; bo že rekel: Kaj pa je tebe treba bilo, kakor je pesnik rekel Slovencem. Nesrečni narod, kaj te je bilo treba! Ampak ne gre tako. Slovenci v Sharonu smo se nekako prebudili, in po pravici zahtevamo, da imamo kaj od svojega življenja. Na zadnji društveni seji smo se dogovorili, da priredimo dne 26. septembra plesno veselico. To bo v soboto. Ples bo prišel ob sedmih v novi dvorani na prijaznem hribu ob North Water ave. Čisti dobiček je namenjen: \$5 za dom slepcev v Ljubljani, ostala vsota pa se da v društveno blagajno. Pričakujemo pa ne velikega dobička, ker imamo velike stroške, tako, da bolj ustrezno občinstvu in pa da naše brate, slepe reveže, nekoliko podpremo.

Človek je jako nesrečen, če izgubi ta ali oni ud telesa, ali skrajna nesreča je izguba vida. Če človek sliši petje izvežbanih pevcev, mu pride nekako tesno pri srcu, in obžaluje siromaške. Spominjam se pesmi, ki sem jo slišal, ko sem bil star 16 let. To je bila mila tožba pevca: Še enkrat bi rad videl, kje solnce dol gre, kje luna, kje zvezde nad nami blišče. Me tema obdaja, si moči ne vem; podnevi obdaja me noč.

Vsi, ki nas želite posetiti omenjenega dne, vzemite v mestu bus, ki vozi po North Water ave. Izstopite na Westinghouse st. Tam bo čakalo par članov na vas ter vam pokazalo v par korakov oddaljeno dvorano. Tisti pa, ki se pripeljeta s svojimi avtomobili ali dospelje kako drugače, vprašajte za dotično mesto pri meni ali pri rojakih, starih naselbinih ob North Water ave. Vaak vam bo radevolje pokazal, torej rojaki iz okolice, nadejamo se, da nas posetite 26. sept. ob sedmih zvečer. Muzika bo izvrstna. Za veselo zabavo in dobro postrežbo bo skrbel odbor.

Vsi dobrodošli. Vstopnina je 50c, ženske in otroci pa imajo pravo vstopnino. Na veselo svidenje v soboto. — Mihael Lenarčič.

Republic, Pa. — Naznanjam, da je moj soprog Jakob Novšek podlegel poškodbam, ki jih je dobil v rudniku. Dne 27. avgusta je šel zdrav na delo v Orient majno. Ob pol desetih se je ufigala nad njim skala ter ga tako močno poškodovala na glavi, da so ga morali takoj iz rudnika poslati v bolnišnico Brownsville, kjer je podlegel za dobljenimi poškodbami dne 10. septembra. Pogreb se je vršil dne 13. septembra v Cadale, Pa.

Pokojnik je bil mirnega značaja, jako priljubljen med tukajšnjimi rojaki, pa tudi zvest član društva št. 85 Slovenske narodne podporne jednote kakor tudi št. 23 S. N. P. Z. To je pokazala velika udeležba, ko smo ga spremili k večnemu počitku. V Ameriki je živel 23 let.

Zahvaljujem se društvenim bratom in sestram obeh društev za pomoč in oskrbo ter darovane vence. Še posebej hvala mojemu bratu za tolažbo in venec ter sorodnikom in prijateljem: Joe Stanko, Anton Novšek, Ferdinand Podraž, Blaž Likar, mr. in mrs. Sturum, Jacob Tikavc, Frank Jartz, John Mežar, John Korbar, Tony Črnologar in John Zevnik.

Pokojnik: zapušča mene in tri otroke: Riharda, Joe in Mary. Naj mu bo lahka ameriška zemlja. — Cecilija Novšek.

Nokomis, Ill. — Namenil sem se napisati par vrstic, čeravno ne s svojo roko, ker sem napel slep radi poškodbe pri Indiana Illinois Coal Corporation Co. na 10 Nokomis, Ill. To se mi je pripetilo dne 5. marca t. l. Lansko leto se mi je tudi pripetila nesreča ravno pri tej kompaniji, da sem dobil kilo. Zadel me je še druga nesreča leta 1917 v Livingstonu, Ill., kjer sem dvakrat zlomil nogo, enkrat v rovu, in drugič odzunaj. Poleg tega sem imel še veliko malih nesreč, katerih ne morem tu opisati.

Pri tem pa se zahvaljujem naši dobri organizaciji kakor tudi uradnikom pri S. N. P. J. Ob enem hvala vsem društvom, h katerim sem kdaj spadal. To so št. 6 v Morganu, Pa., št. 9 v Yalu, Kans., št. 92 v Franklinu, Kans., št. 96 v Livingstonu, Ill. in št. 209 v Nokomisu, Ill. pri.

Pri zadnjem sem vzel potni list za staro domovino. V imenu tega društva se še enkrat lepo zahvaljujem naši slavni organizaciji za bolniško podporo in odškodnino za operacijo. Organizacijo toplo priporočam vsem rojakom. Tisti, ki še niste zvraven, nemudoma pristopite. Jaz sem že dvajset let in štiri mesece član te organizacije. Tisti pa, ki ste že člani S. N. P. J. ostanite še dalje zvesti naši jednoti in pridobivajte še druge rojake.

Namenjen sem v staro domovino. Ostanem tam ali ne? Odvisano je, če moja boljša polovica ne vzame metle in me nažene nazaj, da se vrnem v Ameriko, kjer imam državljanske pravice. Pozdravi! — Jurij Čerin.

Canonsburg, Pa. — Pred kratkim sem videl v Prosveti, da so bankirji v Chicagu in Cook county razpisali nagrado \$2,500 za vsakega bačnega roparja, če se vlovi živ ali mrtev. Gospodje bankirji so vedoma pozabili razpisati nagrado za ravnatelje in predsednike bank, kateri v mnogih slučajih po malomarnosti njih banke bankrotirajo in vlagatelji izgubijo v več slučajih vse prihranke. Pred dobrima mesecema je v predmestju Pittsburgha bankrotirala Carnegie Trust Company, katere predsednik je bil pittsburski milijonar John A. Bell. Pri tem podjetju ali banki je prizadetih tudi nekoliko Slovencev. Pittsbursko kapitalistično časopisje piše prav v vlnudnem tonu v prid bankrotnemu predsedniku, je par časopisov ga obtožuje slabega investiranja kapitala. Iz zanesljivih virov se je pronašlo, da je Carnegie Trust Company, oziroma njen predsednik John A. Bell poneveril \$800,000. Seveda so ga aretirali ter staviili pod varščino, da pride pred poroto. Moj sodelavec mi je rekel, da ima v mestu Carnegie prijatelja, po poklicu zdravnika, ki je imel osem tisoč dolarjev na tej propadli banki. Zdravnik je hranil več let, da bi se mu na stanja leta ne bilo treba ubijati z zdravniško prakso. Danes je pa reved brez vseh prihrankov. Vlagatelji upajo, da bodo dobili

40% od vlog, niso pa še gotovi. Bankirji okraja Cook so sebe dobro zavarovali, ko so razpisali nagrade na zunanje bandite. Statistika nam pove, da v letu 1924 je bilo za \$7,000,000 poverb v različnih bankah Združenih držav, medtem ko je bilo od roparjev okrađenih bank samo za vsoto \$2,000,000. In še tu je v več slučajih ropar znotraj banke kakor pa od zunaj. Slovencem priporočam, da vlagajo svoje težko prislužene prihranke v hranilna in posojilna društva.

Pred kratkim smo v Canonsburgu ustanovili hranilno in posojilno društvo, ki se lepo razvija. Imamo poslovnico in vse potrebne reči, katere se rabijo pri posojilnicah. Hranilnice in posojilnice nudijo delavskemu sloju priliko hraniti kolikor delavec pri nizki mezdri sploh more prihraniti. Dajejo delavcu priliko, da pride do svojega domovja s prihranki, ki jih plačuje v posojilnici ali pa s posojilom, katero posojilnice dajejo proti lahkemu odplačilu. Člani naše hranilnice in posojilnice plačujejo mesečno vlogo, eni sami po par dolarjev, epi pa več, kakor kdo premore. V ta podjetja naložen denar je varen, se ne spekulira s gotovinami, a denar se posojuje samo na prve vknjžbe. Dolžnik ima pri naši posojilnici in hranilnici velike olajšave, dolg plačuje tedensko ali mesečno, in to lahko skoti več let. Slovencem v zapadni Penni naznanim, da bomo v kratkem šli na obširno agitacijo v prid našim canonsburskim hranilnim in posojilnim društvom. Obiskali bomo vse bližnje naselbine in jih potom agitacije skušali pridobiti za pristop v to veljavno podjetje. — John Koklich.

Detroit, Mich. — Ne bom dosti opisoval delavskih razmer, ki so skoraj vsakemu znane, kdor zasleduje list. Tovarne odpuščajo delavce, druge pa jih sprejemajo. Kraljevi Ford je pričel najemati nove delavce, ali ne vem, kako dolgo bo to trajalo. Zdaj je predrugeč model avtomobilom in je zopet veliko odjemalcev zanje.

Na društvenem polju se detroitaka naselbina dobro giblje. Gibanje gre za gradnjo lastnega doma, ki bo služil za kulturne in zborovalne potrebe detroitakih Slovencev ter ostalih Jugoslovancev. Zato pozivljamo vse Slovence in ostale Jugoslovane, da se pridružijo našemu delu, ker čimveč nas bo skupaj, hitreje bomo prišli do cilja. Zato vam priporočam, da kupujete delnice za Slovenski narodni dom, ki so po dvajset dolarjev. Plačate jih lahko na obroke. Kakor vam je že znano, smo zemljišče že kupili, in je v enem najlepšem delu mesta, da bomo lahko ponosni na naš dom, ako se naša ideja uresniči. Za zemljišče smo dali \$21,000, in zdaj je že vredno \$30,000, pa je komaj štiri mesece, odkar smo ga kupili. To je dokaz, da smo kupili v pravem kraju. Zato tudi priporočam, da tisti, ki si mislite kupiti zemljišče ali hišo, glejte, prvič, da boste v bližini Slovenskega narodnega doma, in drugič, da bi bili Slovenci bolj skupno naseljeni, da ne bi bili razstrešeni naseljeni po vsem mestu kakor smo sedaj, ko ne vemo drug za drugega.

Kraj, kjer je zemljišče za naš bodoči S. N. D. je na Livernois ave., med Grand River in Plymouth rd. Odzadaj so loti in rdeče pobarvan hlev.

Tistim, ki nameravate kupiti zemljišče ali lote v dotičnem kraju, kakor tudi onim, ki nameravajo še priti iz drugih naselbin v to mesto, priporočam, da se lahko obrnejo na našega rojaka, kakor tudi odbornika od S. N. D. na Hermana Grebenca na 337 So. Dragoon st., Detroit. On bo dal daljna pojasnila o tej okolici.

Dosti Slovencev pride, pa ne vedo, kakšno vrednost imajo zemljišča ali hiše, in je dosti tudi prevarenjih.

Včasih jih zapelje tudi agent, ki prodaja zemljišča, ker dobi se še dosti rojakov, da se dajo prevariti, in v resnici se pojma nimajo pri kupčiji, kaj so kupili.

Za tekoče leto, mislim, smo končali s pikniki. Prva zabava bo velika vinska trgatav v Jugoslovanskem domu na 1349 Ferry E. v bližini Russell st. dne

27. septembra ob 2:30 pop., kar priredi Slovenski klub delavske stranke Amerike. Občinstvo je vabljeno k obilni udeležbi.

Za delavca, ki-hodi samo v tovarno in domov se zdi, kot da je golo orodje bogatašev, ki mora opravljati delo kot stroj. Neobhodno pa je potreben tudi za delavca vznek in razvedril, saj to je za njegovo zdravje. — Joseph Ivec.

BOLJŠEVIKI PROGLASILI RADIČA ZA IZDAJALCA.

Riga. — Krestinterna (seljaška internacionala) se je na svoji zadnji konferenci baviila tudi s Stjepanom Radičem ter je o tem izdala proglas, ki pravi: "Seljaška internacionala je sprejela v svojo zvezo neke posamezne strahopetneže in politike, na katere je naletela na poti k osvoboditvi hrvatskega naroda, kakor n. pr. Stj. Radiča in tovariše, temveč ves hrvatski narod. Izstop Stj. Radiča in tovarišev pomenja zato samo ojačanje naših odnošajev napram delavne ljudstvu Hrvatske. Oni, ki so izstopili iz seljaške internacionala, niso zastopniki širokih množic, temveč njihovi izdajalci. Prepričani smo, da je vse hrvatsko seljaštvo ostalo v seljaški internacionali in da bo ostalo tudi v bodoče." Končno proglas poziva hrvatski narod k odločnemu in vztrajnemu boju proti izdajalcem.

NAZNANILO.

So. Brownsville, Pa. — Naznanjam članom, ki niso plačali za mesec september assementa, da imajo plačati pri bratu blagajniku, ker novoizbrani tajnik je poslan na konvencijo za delegata. Naslov blagajnika: George Vrhovac, Box 395 So. Brownsville, Pa., Second St. 1523.

VESELICE

Chicago, Ill. — O delavskih razmerah se ne moremo kaj prida pohvaliti, ker brezposelnost še vedno rasteja po našem zakonjenem Chicagu. Srečen je, kdor ima delo, in ga tudi trdno drži. Sezona piknikov je minula, zato so se začele vračati veselice po dvorinah. Tudi naše društvo Jugoslovani št. 104 J. S. K. J. si je zbralo dan za vinsko trgatav in sicer v soboto večer dne 26. septembra, v Narodni dvorani na Racine Ave. in 18ti cesti.

S tem vabimo bližnja društva kakor vse posamezne rojake in rojakinje, da nas obiščejo in nam pomoreto do lepšega uspeha. Za vse bo najbolje prekrbljenje, za lažne in šejne bo v obliči. Dobra godba, da bo lahko mladina rajala in se veselila, kakor starejšim, kateri se bodo hoteli zavrteti, da si malo noge preiskusijo, če so še za tako rabo.

Torej rojaki in rojakinje, na veselo svidenje dne 26. septembra na vinski trgatvi.

Vabi Vsa veselilni odbor.

De Pue, Ill. — Leto se je pričelo nagibati proti koncu, in tako ponehava tudi pikniki. Pri nas je še vanko društvo imelo po en piknik ali izlet v pristo naravo, da smo se malo razveselili. In ker se bliža sezona proti koncu, je še sklenil odbor Narodnega pokopališča, da priredimo še en piknik v prosti naravi, in sicer v korist pokopališča, katerega lastujejo tukajšnji Slovenci. Piknik se bo vršil dne 27. septembra na farmi Martina Perheta, kateri prostor je vam vsem znani. Vseh dolžnost je tudi, da se udeležimo tega piknika in pomoremo do čimvečjega dobička, ker denar je radi ve-

liko potrebnih popravil nujno potreben. Treba je precej stvari preurediti, da bo pokopališče izgledalo lepše kakor sedaj. Sedajni odbor je podvzel delo, da se to izvrši, ali brez denarja ni mogoče. Ležaje je torej na nas vseh, zato vsi na dan dne 27. septembra, da se dobi gotova vsota, katere je potrebna, in bo odbor mogel to storiti, za kar se je zavzel. Za dobro postrežbo na prireditvi bo skrbel odbor Slovenskega narodnega pokopališča. — Ignac Benkše.

Kansas City, Kans. — Vabilo na veliko plesno veselico, katero priredi društvo "Bodočnost" št. 408 S. N. P. J. dne 3. oktobra 1925 ob sedmih zvečer na 5th in Elizabeth cesti, Kansas City, Kans. Vstopnina je 50 centov na osebo. Otroci so prosti. Za obilno udeležbo se priporoča veselilni odbor.

Detroit, Mich. — Slovenski klub delavske stranke Amerike je sklenil, da priredi veselico z vinsko trgatvijo v nedeljo dne 27. septembra točno ob 2:40 popoldne in zvečer t. l. v Jugoslovanskem delavskem domu na 1349 Ferry ave. E. v bližini Russell st. v Detroitu. Vstopnina je za moške 50 centov, za ženske pa po 25 centov. Igrala bo izvrstna slovenska godba. Vsi Slovenci in Slovenke ter vsi Jugoslovani iz Detroita in okolice ste vabljani, da posetite veselico in se veselite življenja v vinogradu, ki je letos izredno dobro cprodil. Samo mislite

si čas, ko pridejo vinčarji in vinčarke z županom in slugo na čelu in se prične vinska trgatav. Koliko je zabave, dobre volje in smeha! Mislim si hoste, da ste res doma v veselih gorcih. Torej na svidenje. Za vse dobrote bo skrbel veselilni odbor.

Cleveland, Ohio. — Vabilo na razvite nastave. Uljudno ste vabljani vsi člani in članice društva "Vipavski raj" št. 312 S. N. P. J., da se korporativno udeležimo slavnosti razvite nastave društva "Mir" št. 142 S. N. P. J. v Collinwoodu. Slavnost se vrši dne 27. septembra v Slovenskem domu v Collinwoodu, Ohio. Pričetek je točno ob dveh popoldne. Vsi na slavnost brez izjeme. Vabi odbor.

Thomas, W. Va. — Vabilo na veselico, katero priredi društvo "Domovina" št. 29 S. N. P. J. na 26. septembra ob šestih zvečer v Milkineavi dvorani, Second St. Thomas, W. Va. Vstopnina za moške je 50c; člani, ki se ne udeležijo, plačajo vsoto 50c v društveno blagajno. Ženske in članice so proste. Za veselico bo skrbel društveni odbor, da bo izvrstna godba, prigrizek in drugo. Zato se vabijo člani in nečlani iz Thomasa, Davisa, Pirca in Coktona ter vseh bližnjih naselbin. Na svidenje dne 26. septembra. Vabi veselilni odbor.

Agitirajte za "Prosveto"!

SLOV. DRAMATIČNO DRUŠTVO

IVAN CANKAR

priredi

V NEDELJO, DNE 27. SEPTEMBRA 1925
slajno kmetsko tridejansko komedijo:

ZALJUBLJENA "VDOVA ROŠLINKA"

Spisal CVETKO GOLAR.

Predstava popoldne ob 2. in zvečer ob 8. uri

v Slovenskem narodnem domu, Cleveland, O.

CENA: Popoldne 50c, zvečer 50c, 75c, \$1.00.

Med odmori petje in godba! Po predstavi ples!

CLEVELANDČANI IN OKOLIČANI! To bo prva predstava te nove slovenske komedije v Ameriki!

PRIDITE SE NASMEJATI!

VABILO NA

VESELICO IN PLESNO ZABAVO

katero priredi

DRUŠTVO št. 124, SSPZ., dne 26. septembra 1925,
v Poljski dvorani na vogalu 40te ulice in South Park
St., v Los Angeles, Californija.

Uljudno vabimo društva, rojake in rojakinje domače in bližnje okolice, da se polnoštevilno udeležijo te naše prireditve. Imeli bomo izvrstno slovensko godbo. Na razpolago bo rasnovrstna dobra pijača in jedila. Veselilni odbor bo skrbel za dovolj zabave vsem.

Vstopnina za odrasle moške in ženske je 25c.

Otroci so vstopnine prosti.

Torej na svidenje dne 26. sept. pri veselici. Vabi ODBOR!

SLAVNOST

PETNAJSTLETNICE IN RAZVITJA DRUGE NOVE ZASTAVE

DRUŠTVA "MIR" ŠT. 142, S. N. P. J.

v nedeljo 27. septembra 1925 v Slovenskem domu na Holmes Ave.,
Collinwood, Ohio.

Zbirališče društev ob 1. uri popoldne. Sprevod slavnosti korakanja po naselbini, se prične ob 2. uri popoldne. Potem je razvite zastave in obširnega zanimivga programa, kateri se vrši v spodnji dvorani Slov. doma. Ob 7. uri zvečer se prične banket v zgornji dvorani. Pričetek plesa in splošne zabave je ob 8. uri zvečer v spodnji dvorani Slov. doma. Pri plesu bodo igrali Slovenski tamburaši iz Clevelanda, O.; popoldne pri korakanju in razviti zastave bo pa igrala mladinska godba Slovenskega doma pod vodstvom L. B. Nowaka.

Vstopnina na banket za osebo \$1.—, za par \$1.50, samo za ples pa 50 centov za osebo. Popoldanska slavnost razviti zastave, je vstopnina prosta.

Društvo "MIR" je drugo največje društvo S. N. P. J., in je ves čas svojega obstanka vedno delovalo v korist članstva in cele organizacije. Petnajstletnica naj bo nam v ponos in nova zastava pa simbol bratstva.

K obilni vdeležbi te redke slavnosti uljudno vabi

VESELILNI ODBOR.

OSMA REDNA KONVENCIJA S. N. P. J. V WAUKEGANU, ILL.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Br. Cainkar izjavi, da piše sam, kar je iz urada predsedništva. In ker ste zdaj odzvali nekaj dela upravnemu odboru, bo lahko v bodoče kaj več pisal za propagando jednote.

Glasovanje za Turkov dodatek. Da se sprejme, 123 glasov; proti je oddanih 30 glasov. Dodatek sprejet.

Predsednik konstatira, da se je s tem sklenilo, da bo zdaj v Prosveti manj gradiva za jednotino propagando, kot ga je bilo dozdaj.

Br. John Filipić protestira proti temu sklepu.

Br. Frank Naglič od št. 174 tudi protestira proti sprejetju dodatka br. Turka.

Br. Joe Prelesnik protestira proti sklepu konvencije radi poročila gl. tajnika. Protestira zato, ker ni mogel dobiti besede, ko je bila stvar na dnevnem redu.

Razprava glede državljanstva urednika. Se sprejme kot določa točka.

Br. Math Vogrich je sporočil zahtevo svojega društva, da naj se spremeni točka v toliko, da se bo čitalo: "mora biti član jednote," namesto: "mora biti član jednote najmanj tri leta."

Br. Medveshek predlaga, da naj se predlog br. Turka, ki določa novo klavzulo, da naj urednik spiše najmanj dve koloni na teden za jednotino propagando, poruši. Za predlog 69 glasov, proti 121 glasov. Predlog propadel.

Br. Ponikvar od št. 300 želi, naj se društvene vesti in uradna naznanila takoj priobčijo v listu Prosveta, ko so dopolnjeni v gl. urad, ker to je važno za društva. Se bo vpoštevalo.

Br. John Leskovšek od št. 503 se pritoži: Šest dni sem že tu, pa še nisem dobil besede. Želim sarkastično pojasniti, če se bo za pravice posebej glasovalo, ali pa za popravišeno točko skupaj.

Predsednik pojasni, da bo dal točko kot je popravišena na glasovanje kot predlog pravišnega odbora. Glasovanje.

Točka h) z dodatkom br. Turka se sprejme. Nato nastanejo v dvorani precej vroče demonstracije in več delegatov zahteva, da se čuje njih nasvete in priporočila.

Predsednik: Ker čujem proteste, da se ni pravilno glasovalo o Turkovem dodatku, predsedništvo razveljavlja sklep, da se točka h) z dodatkom br. Turka sprejme. Jaz bom čital stavek za stavkom in o vsakem stavku se bo sproti glasovalo, če se sprejme ali zavrne.

Sliši se nekaj protestov, da je to že sprejeto, in da je nepotrežno še enkrat glasovati. Dva protestirata, ker je predsednik razveljavil sklep.

Vsak stavek v točki h) je ponovno sprejet, kakor tudi dodatek br. Turka. In s tem beležimo, da je točka h) z dodatkom br. Turka ponovno sprejeta.

Sledi 15 minut odmor.

Po odmoru.

Br. Medveshek poroča, da ima br. Groshel, del. št. 142, nekaj nujnega poročati. Se mu dovoli.

Br. Groshel apelira na konvencijo, da mu dovoli zapustiti zborovanje, ker ima doma veliko važnih poslov in pa njegov brat bo šel v staro domovino. Se mu pojasni, da ima tozadevno poverilni odbor polno moč in če sprevidi, da so vzroki za odhod domov dovolj tehtni, bo dobil dovoljenje od tega odbora in konvencija nima s tem nič opravka.

Br. Groshel nadalje poroča, da sta bila dva delegata od njegovega društva, da pa br. John Markel ni mogel priti na konvencijo, ker ga je gl. porotni odbor kaznoval. To samo poročam zbornici, da bodete vedeli, če bi pozneje prišlo kaj v razpravo. Imam pa še eno zadevo, za katero bi rad videl, da se reši takoj, da lahko sporočim svojemu društvu ko pride domov. In to je priziv od porotnega odbora kaznovanih bratov Math in Alois Kastelic. Prosim, da se prekine dnevni red in ta zadeva reši takoj.

Predlog, da se vzame to zadevo takoj na dnevni red, podpiran in sprejet.

Br. Martin Zeleznikar prečita odlok gl. porotnega odbora.

Sledi debata. Več navzočih zahteva, naj se prečita obe obtožnici in oba zagovora. Ko je v tem smislu sprejet predlog, br. Zeleznikar prečita omenjene dokumente.

Obtožnica Anton Podjeda napram Math Kastelicu in zagovor Kastelice. Kazen je trimesečna suspenzija in eno leto ne more biti kandidat v društveni odbor.

Obtožnica Joseph Prestira napram Alois Kastelicu in zagovor Kastelice. Kazen: Izključenje.

Br. Pogorelec predlaga, da naj konvencija potrdi sklep gl. porotnega odbora.

Br. Krist Stokelj od št. 312 pravi, da ni res, kar je bilo poročano v Prosveti, da bi bil obtoženec šel skozi okno v dvorano, ker poznam razmere in vem, da je to nemogoče.

Br. Jelenc pravi, da naj se da zaupnico gl. porotnemu odboru, ker je napravil dober sklep v tem slučaju. Nadalje naj se gleda na to, da se strogo ravna po pravilih in pomete vso gnjlobo iz S. N. P. J.

Br. Leo Yunko od št. 121 podpira predlog br. Pogorelca, da se potrdi sklep druge instance.

Nadaljevanje debate in pojasnila od strani gl. porotnega odbora. Izkazalo se je, da je ta zadeva zelo važna, zato br. Pogorelec umakne svoj predlog in mesto tega sta formirana dva predloga.

Br. R. J. Zaverčnik predlaga, da se potrdi sklep gl. porotnega odbora v zadevi Anton Podjed vs. Math Kastelic.

Br. John Draženovich od št. 388 podpira predlog.

Glasovanje: Za predlog glasujejo skoraj vsi. Proti predlogu glasuje br. Alois Humar od št. 240.

Br. Martin Jelenc od št. 344 predlaga, da se potrdi sklep gl. porotnega odbora v zadevi John Prestir vs. Louis Kastelic.

Br. John Draženovich od št. 388 podpira predlog.

Glasovanje: Za predlog glasujejo skoraj vsi. Proti predlogu glasujejo br. Alois Humar od št. 240.

Br. Martin Jelenc od št. 344 predlaga, da se potrdi sklep gl. porotnega odbora v zadevi John Prestir vs. Louis Kastelic.

Br. Anton Cvetkovich od št. 56 podpira predlog.

Glasovanje: Predlog sprejet soglasno.

Nadaljevanje sporeda.

Čitanje točke i). Br. Aleah pojasnjuje o raznih bondih. Predlog stavljen in sprejet, da se o tej točki debatira.

Br. Pogorelec predlaga, da naj jednota nalaga svoj denar tudi v stavbinska društva.

Br. M. J. Turk pojasnjuje, da je to ovirano v nekaterih državah. V nekaterih državah nam zabranjujejo postaviti vlagati premoženje organizacije v stavbinska društva.

Br. Joseph Slemec, od št. 198, pravi, da ni priporočljivo, da bi jednota posojevala tudi farmerjem, ali pa na privatne hiše, ker bi bilo preveč zahtev, in pa vprašanje je, če bi povsod dobili dobre garancije. Naj jednota kupuje delnice federalne banke.

Stavljen je predlog za konec debate, nakar br. Cainkar pojasni, da je to eno najvažnejših vprašanj, zato naj se nikar ne hiti s zaključkom debate. Gospodarsko vprašanje je vredno, da se o njem temeljito debatira in napravi take zaključke, da bodo v korist organizaciji.

Br. Hafnar vpraša, če je postavno, da se posojuje članom jednote na prvo vknjižbo. Br. Aleah pojasni, da je to postavno.

Br. Jelenc od št. 344 predlaga, da naj jednota nalaga svoj denar samo v državne in druge javne bonde. In zraven želi, da se pusti vsem govoriti o stvari, da zadobi konvencija jasno sliko o stvari, predno gre na glasovanje.

Br. Hafnar: Ker naša jednota sestoji iz delavstva, naj se posojuje denar tudi na delavske domove. Kot jednota vlaga denar zdaj, imajo samo kapitalisti koristi. S tem naravnost podpiramo kapitalistični sistem. Zraven tega pa tudi jednota ne dobi posebnega profita od teh vlog, dočim moramo mi plačevati velike obresti, če si izposodimo denar na bankah. Zakaj bi ne izposojevali svoj denar za svoje naprave in gledali tudi malo za koristi naših lastnih interesov? Predlagam, da se posojuje članom na njih domove na prvo vknjižbo.

Br. Louis Leber od št. 7: Jaz dodam k točki, da naj gospodarski odsek sporazumno z upravnim odborom kupuje municipalne bonde.

Br. Joe Rus od št. 361 pravi, da je nevarno posojevati na privatne hiše. Dobre garancije je pa težko dobiti.

Br. Ciganich od št. 1 je za to, da bo gospodarski odbor v gl. uradu ter bo izdajal jasna poročila o svojem delovanju.

Br. Pogorelec predlaga, naj se zdaj razpravlja samo o tem, kako se bo nalagal denar.

Br. John Leskovšek od št. 503 protipredlaga, da se čita točka za točko in sproti sklepa.

Ta dva predloga se ne vpošteva, ampak se nadaljuje debata.

Br. Barilar od št. 118 predlaga, da naj jednota posojuje tudi članom na njih posestva, če se dobi zadostne garancije od člana in poleg še posebne garancije od njegovega društva.

Zapisnikar br. Tauchar opozori zbornico k dnevnemu redu, ker ima na razpolago šest predlogov, pa še izgleda da nove. Naj se zboruje bolj po redu, da ne bo zijala splošna anarhija iz zapisnika. Čitira predloge, nakar predsednik izjavi, da se predlogov, ki določata, da se čita stavek za stavkom in sproti voli, ter da se najprvo debatira le o nalaganju v stavbinska društva, ne vpošteva. Ostali predlogi so spremembe k točki, o katerih naj se debatira.

Debatiranje o stavbinskih društvih.

Br. R. J. Zaverčnik pravi, da če nam postave ne dovolijo delovati direktno v stavbinskih društvih, bomo pa delali indirektno z ustanovitvijo lastne banke. Saj v tem oziru se da zadostiti postavam. Stvar je dobra in jo priporočam.

Br. Joe Prelesnik od št. 288 pravi, če vlagamo denar v banke in kupujemo bonde, ni v našo korist. Naredimo tako, da se bo posojevalo tudi članom, če dajo zadostno garancijo.

Br. Frank Tehovnik od št. 518 je za to, da se vlaga in posojuje samo tam, kjer je popolnoma varno, pa čeprav niso tako velike obresti. Varnost naj se najprej vpošteva.

Br. Frank Ponikvar od št. 300 je za to, da se denar vlaga tudi v domače naprave. Ako v kakšni naselbini zgradijo Slovenski dom, ter kupijo polovico delnic, ali pa kako drugače plačajo sami polovico na posestvo, naj jednota kupi drugo polovico delnic ali pa posodi drugo polovico, kakor bi bil že slučaj. Dati bi pa morali garancijo v tem, da bi imela jednota prvo pravico tirjatve svojega denarja, in potem šele domači delničarji. Ako ima posamezen član polovico plačanega na svoj lasten dom, naj dobi za drugo polovico posojilo od jednote. Na ta način bi se po mojem mnenju lahko zelo veliko pomagalo našemu članstvu z njih lastnim denarjem.

Br. Somrak: Ne sklenite, da bi se posojevalo na privatna posestva ali kupovalo privatne zadolžnice in privatna zadolžna pisma prve vknjižbe. S tem bi pri jednoti lahko nastale velike zmešnjave. Kdo bo vse to vodil, kdo vse vknjiževal, kdo vse zasledoval, če je tu in tam varno posoditi. Veste, to da ogromno dela, o čemur bi vam uradniki stavbinskih društev lahko mnogo povedali. Naša jednota si ne more nalagati teh novih bremen, ako noče izdatno povlačiti upravne stroške, kajti nihče ne bo tega urejeval zastoj. Tudi Slovenski domovi po naših naselbinah, so zelo pereče vprašanje. Jaz sem proti temu, da bi jednota posojevala na ta posestva; kajti če posodimo eni naselbini, se bodo oglašile vse, kakor če posodimo enemu posamezniku, se bodo oglašile vsi. Vsem ne moremo dati, ker denar, ki ga ima jednota, bi bil hitro raztresen, pa bi kljub temu le majhen del zahtevalteljev dobil posojilo. Pravico do posojila pa ima vsak član enako. Zato varujmo svoj denar! Nisem proti predlogu br. Pogorelca, da bi jednota vlagala v stavbinska društva; zahtevam pa, da se dobi v takih slučajih zadostna garancija. Sem pa proti temu, da bi se ta dva milijončka raztreslo po vsej Ameriki, katerih bi v slučaju potrebe ne mogli nikdar spraviti nazaj skupaj.

Br. Leo Yunko od št. 121: Zadeva, ki je zdaj v razpravi, je zelo važna. Ako jednota posojuje na Slovenske domove po naselbinah, in pa na privatne domove posameznih članov, se prav lahko zgodi, da v enem ali drugem kraju, posebno kjer vse zavisi od premogorov ali pa od drugih rudnikov, da niti najboljše garancije ne morejo pomagati. Ako ni več zaslužka, pade vrednost posestev akore na nič in v tem slučaju vsi upniki logično zgube svoje vloge, pa bodijo garancije še tako močne, pravilne in legalne. Torej opustimo idejo, da bi se princip posojevanja apliciral na vse kraje. Sem pa za to, da jednota posojuje denar v Slovenske domove v industrijskih mestih, kjer se vidi, da so pogoji za bodočnost.

Br. Zaitz: Do zdaj smo našo imovino vedno nalagali v razne municipalne bonde, katere izdajajo države, okraji, šolski okraji, mesta in distrikti. Ti bondi nosijo različne obresti. Na primer, mesto Chicago in druga bogata industrijska mesta ne plačajo visokih obresti, ker jih radi varnosti vloge vseeno lahko prodajo. Dočim bondi iz raznih nerazvitih okrajev in distriktov, posebno iz južnih držav, nosijo večje obresti, in so konsekvntno manj varne vloge. Jaz, kot član nadzornega odbora, sem večkrat kritiziral, da kupujemo preveč zadolžnic iz južnih držav, in to iz krajev, ki nam niso znani. Odbor za pravila svetuje, naj jednota v bodoče nalaga tudi v takozvane gold-bonde in zadolžnice javnih naprav. Morda so taki bondi tako dobri ali pa celo boljši, kot pa javni bondi iz raznih nerazvitih krajev južnih držav. Stavbinska društva so varna, je pa veliko dela v njih; zato jaz ne priporočam, da bi jednota ustanovila svoje stavbinsko društvo. Sem pa za to, da jednota vlaga ali posojuje svoj denar stavbinskim društvom. Konvenciji priporočam, da naj zavrne Hafnarjev predlog, ki določa, da naj se posojuje tudi na delavske domove; priporočam pa, da sprejmete predlog Pogorelca, da jednota vlaga denar v stavbinska društva. S tem popravkom naj se sprejme točka, kot jo predlaga odbor za pravila.

Podpredsednik Zorko, ki je začasnó predsedoval, naznani, da je čas dopoldanskega zborovanja potekel. Prekine debato in izjavi, da bodo vsi prijavljeni govorniki dobili besedo na popoldanski seji, predno se bo volilo o točki h) in njenih dodatkih.

Predsedatelj Zorko zaključuje sejo ob 12. uri popoldne.

Frank Zaltz, predsednik. Ludvik Medveshek, konv. taj. Frank S. Tauchar, zapisnikar.

Dvanajsta seja 19. septembra 1925.

Konv. predsednik otvori sejo ob 1. popoldne.

Za reditelja sta imenovana brata Barilar in Barbič.

Čita se zapisnik 10. seje, ki je s par popravki sprejet.

Konv. tajnik poroča, da sta poslali pismene posredave društvi.

S. N. P. J. št. 174 in 281 ter brat Anton Reher iz Claridge, Pa.

Naznanilo o banketu, ki se vrši v soboto zvečer, in na katerem ga so vabljene tudi soproje, oziroma soprogi delegatov in delegatij, se sprejme z zadovoljstvom na znanje.

Poverilni odbor poroča, da je br. Groshel od št. 142 oproščen od nadaljnjega prisostvovanja na konvenciji. Vsi drugi zborovalci so navzoči.

Nadaljuje se debata glede investiranja jednotinega premoženja.

Br. Tratnik od št. 474 priporoča, da se postopa previdno in daje posojila sorazmerno z vrednostjo, ako se posojuje na vknjižbo.

Be. Br. Spoljar od št. 121 ne priporoča posojil članom na vknjižbo.

Be. Br. Robich od št. 158 je tudi proti posojilom na vknjižbo.

Povdarja, da vsakemu posameznemu članu ni mogoče ustreči. Podpira predlog odbora za pravila.

Br. Zoretich od št. 505 je za to, da se posojuje članom, a tajniki društev bi se morali prepričati, da ima dolžnik čisto lastnisko pravico.

Br. Faidiga od št. 278 je proti temu, da bi se denar posojeval v rudarskih naselbinah.

Br. Owen omenja silne težkoče, ki bi jih imeli, če bi bil sprejet Hafnerjev predlog. Govori o delavskih bankah ter priporoča, da tudi jednota ustanovi svojo banko.

Govorijo še mnogi drugi, kakor br. Maicen od št. 216, ki opisuje tozadevne skušnje pri H. N. Z.; dalje br. Pompe od št. 287, ki je mnenja, da treba to vprašanje na vsak način rešiti; dalje br. Kern, ki je za predlog br. Pogorelca; br. Draženovich, ki je za to, da se posojuje na prve vknjižbe, če je to mogoče; br. Barbič od št. 53, ki je proti temu, da bi se posojevalo na dome in podobno.

S. Božica Muvrin od št. 462 podpira Hafnerjev predlog, da se posojuje članstvu. Br. Polšak od št. 42 pa kliče: "Roke proč od farm!" Br. Shragal od št. 91 je proti temu, da bi se posojevalo na farme, pač pa bi se naj posojevalo stavbinskim društvom.

Proti temu, da bi se posojevalo na privatne hiše in drugo privatno lastnino, sta tudi a. Baft od št. 187 in br. Abram od št. 126. S. Pirnat od št. 98 predlaga, da ostane v tem oziru kakor doslej.

Br. Hlebec od št. 210 poziva gl. blagajnika, da se izrazi glede predlogov.

Br. Vogrich povdarja, da se z jednotnim denarjem ne sme spekulirati. Kadar se je šlo glede nalaganja jednotinega denarja, je vedno sklepal po sebi, kar torej amatra, da bi bilo varno zanj, bi bilo po njegovem mnenju varno tudi za jednoto. Omenja, da so se glede nakupa bondov vedno posvetovali ter da so sklenili, da ne kupijo nobenih bondov v krajih, ki imajo pod 5.000 prebivalcev. Po njegovem mnenju so bondi, ki nosijo 4% obresti, zadovoljivi, če je nekoliko več, je seveda dobro, če je varno. Municipalni, javnopravni in zlati zemljiški in hišni bondi so vsi dobri, vendar pa zadnji ne tako kot prvi. Priporoča, da naj se sprejme predlog odbora za pravila. Je proti temu, da bi se posojevalo na prve vknjižbe. V glavnem naj ostane pri starem, upošteva pa naj se določbe o gospodarskem odboru. Seveda pa treba polagati glavno važnost na varnost.

Debate se udeležijo še mnogi drugi.

Br. Pechnik od št. 21 se strinja z gl. blagajnikom ter predlaga, da se črta besede "delnice domov". Podpirano.

Br. Križmančič, gl. porotni odbornik, priporoča k predlogu br. Pogorelca dostavek, da imajo člani jednote prednost.

Br. Hrast protestira, ker ni dobil besede.

Br. Hafnar govori še k svojem predlogu ter ga priporoča.

Pri glasovanju so vsi predlogi propadli, sprejet pa je bil protipredlog br. Pogorelca, in sicer s 124 proti 83 glasovom. Torej se sme jednotin denar posojevati stavbinskim in posojilnim društvom, pri čemur imajo prednost člani jednote.

Predlog, da se naj črta besede "kakor tudi vrednostne papirje velikih poslopij", propade. Enako propade predlog, da se naj črta besede "ali v delnicah narodnih ali državnih bank". Kar se tiče določbe glede bank, je z glasovanjem sprejeto, da ostane, kakor je zapisano v provizoričnih pravilih.

Br. Cvetkovich predlaga, da naj gospodarski odbor pregleda vse nakupe potrebščin nad \$1.000, namesto nad \$5.000. Br. Slabe od št. 257 predlaga, da naj gospodarski odsek odobri vse nakupe potrebščin nad \$2.000.

Br. Godina pojasni, kako nerodno bi bilo, če bi moral gospodarski odbor odobriti vsak nakup nad \$2.000 ali celo nad \$1.000. Če se hoče že znižati v provizoričnih pravilih določeno vsoto, naj se določi saj \$3.000.

Pri glasovanju je sprejet izvirni predlog odbora za pravila, torej ostane \$5.000, kot rečeno v provizoričnih pravilih.

Br. Cvetkovich predlaga, da se naj postavi vsak član gospodarskega odbora pod \$5.000 varščine. Predlog podpiran in sprejet.

Br. Rus od št. 361 predlaga, da se besede "po potrebi in zaključku gl. odbora" zamenjajo z besedami "vsake tri mesece."

Odbor za pravila sprejme ta dostavek. Torej se priporoča in ugovori gospodarskega odbora vsake tri mesece objavijo v uradnem glasilu.

Točka 3 i, člen XII z večino glasov sprejeta s popravki.

Br. konv. tajnik zaključuje sejo ob 3. uri popoldne.

Frank Zaltz, konv. predsednik. Ludvik Medveshek, konv. taj. Jacob Zupančič, zapisnikar.

Kaj je v notranjosti zemlje

V bližnji prihodnosti bodo rabili podmorske čolne za proučevanje najgostejšega in najtrdejšega kamena na zemlji, onega, ki se nahaja na dnu morja za mirovne znanstvene svrhe. Predsednik britanskega znanstvenega združenja, prof. Lamb, je to objavil v svojem slavnostnem govoru na sedanjem zasedanju tega združenja. Novi podmorski čoln, za katerega je neki holandski učenjak napravil načrt, bo imel posebne instrumente za proučevanje težnostnih učinkov podmorske skale, o katerih si znanstveniki še niso na čistem.

Prof. Lamb je v svojem govoru razpravljal o notranjosti zemlje; on je priznana avtoriteta v tem pogledu. Poudaril je, da so znanstveniki že od zdavnaj opustili staro teorijo, po kateri smo si predstavljali, da se pod razmeroma tenko zemeljsko skorjo nahaja stopljena, ognjevitna snov. Proučevanje potresnih valov in druge študije so sedaj nas pripravile, da je vsa zemeljska krogla v svoji notranjosti trda kot jeklo. Dasi notranjost zemlje ni stopljena, vendarle je še vedno jako vroča, kajti zunanje plasti zemlje preprečujejo izhlajevanje vročine.

Sredica zemeljske oble, skoraj četrtino vsega premera, je masa jako goste snovi, katere fizično ravnanje je jako čudno. Pod dolgim počasnim pritiskom popušča počasi, ravno tako kot kak strižen katran. Ali pri neznadnih sunkih, kot na pr. pri potresih, se obnaša tako, kot da bi bila popolnoma okorela.

Bližje zemeljski skorji pa se nahaja nekaka klejasta plast, približno 60 milj pod zemeljsko površino. Na tej klejasti plasti naše gore takorekoč plavajo kot pena na vodi. Ravno ta polutektonska plast omogočuje, da se površina zemlje spreminja, da se gore preganejo in kontinenti pomikajo. — F. L. I. S.

FRANCOZI PRIDEJO DANES.

Washington, D. C. — Francoski finančni minister Caillaux in njegova komisija za poravnanje dolgov pride v New York v sredo zjutraj. V četrtek bo v Washingtonu.

Imam na zalogi importirane
LUBAS-HARMONIKE
nemške, krajnske in polno-
vrstne ali chromatične; tri in
štirivrstne, dvakrat, trikrat in
štirikrat uglasene. Vzamem
v zameno, kupujem in proda-
jam tudi še rabljene harmo-
nike vsakovrstnih izdelkov.

ALOIS SKULJ
323 Epslon Place
Brooklyn, N. Y.

Brooklyn, N. Y.

POMAGAJTE SRCU

[illegible]